

ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ธีรวีร์ มานิตกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2562

ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ธีรวีร์ มานิตกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2562

ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ธีรวิทย์ มานิตกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2562

UNDERSTANDING TOWARD THE RIGHTS AND FREEDOM
ACCORDING TO THE CONSTITUTION OF THAI KINGDOM B.E. 2560
OF PERSONNEL IN THE OFFICE OF EDUCATIONAL PERMANENT
SECRETARY

THIRAWI MANITKUL

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2019

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ชื่อนักศึกษา : อีร์วีร์ มานิตกุล
ชื่อปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : การปกครอง
ปีพุทธศักราช : 2562
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.ชวลิต ไหลรินทร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระศรีวินยาภรณ์, ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:
ประธานกรรมการ
(ดร.สมภพ ระงับทุกข์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
(รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)
(ดร.ชวลิต ไหลรินทร์)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช)

กรรมการ
(ดร.พนิต ดั่งตลิว)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic : Understanding Toword the Rights and Freedom
According to the Constitution of Thai Kingdom B.E. 2560
of Personnel in the Office of Educational Permanent
Secretary

Student's Name : Thirawi Manitkul

Degree Sought : Master of Political Science

Program : Government

Anno Domini : 2019

Advisor : Assoc.Prof.(Emeritus) Dr.Sukit Chaimusik

Co-Advisor : Dr.Chawalit Lairin

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Political Science (Government)

Dean of Graduate School .....
(Phra Srivinayaphon, Dr.)

Thematic Committee :
Chairman .....
(Dr.Sompop Rangubtook)

Member (Advisor) .....
(Assoc.Prof.(Emeritus) Dr.Sukit Chaimusik)

Member/Co-Advisor .....
(Dr.Chawalit Lairin)

Member .....
(Asst.Prof.Dr. Panya Klaydesh)

Member .....
(Dr.Panut Daungtilee)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ชื่อนักศึกษา	: อธิวิทย์ มานิตกุล
ชื่อปริญญา	: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	: การปกครอง
ปีพุทธศักราช	: 2562
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	: รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.ชวลิต ไหลรินทร์

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 2) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มีเพศอายุระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและประเภทตำแหน่งที่ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บุคลากรได้แก่ บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,705 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 391 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test ค่า (One-Way ANOVA or F-test) และทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการ (Least Significant Difference) LSD.

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทตำแหน่งโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสิทธิของผู้บริโภคยอมรับได้รับความคุ้มครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบุคคลยอมเสมอกันในทางกฎหมาย ส่วนด้านบุคคลยอมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มี เพศ อายุระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วน ประเภทตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น คือ ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเหนือผู้บังคับบัญชา โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เปิดโอกาสให้ทุกส่วนฝ่ายวิจารณ์ได้ตามเสรี

รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย คือ ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ หรือจัดการให้ความรู้ในด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่ควรทราบอย่างต่อเนื่องให้มาก

น้อยที่สุด ได้แก่ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ คือ การให้บริการไม่มีความสะดวก เช่น รอคิวนาน โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ การบริการสาธารณสุขของรัฐควรมีการลดขั้นตอนเพื่อความรวดเร็ว ควรหาข้อมูลเรื่องสิทธิบริการสาธารณสุขเพื่อเป็นประโยชน์โดยรวม

คำสำคัญ ความเข้าใจ, บุคลากร, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สิทธิและเสรีภาพ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ABSTRACT

Thematic Topic	: Understanding Toword the Rights and Freedom According to the Constitution of Thai Kingdom B.E. 2560 of Personnel in the Office of Educational Permanent Secretary
Student's Name	: Thirawi Manitkul
Degree Sought	: Master of political science
Program	: Government
Anno Domini	: 2019
Advisor	: Assoc.Prof.(Emeritus) Dr.Sukit Chaimusik
Co-Advisor	: Dr.Chawalit Lairin

This thesis has the following objectives: 1) to study the understanding of personnel in Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, on the rights and freedom of Thai people according to the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560, 2) to compare the understanding of personnel in Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, on the rights and freedom of Thai people according to the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560 with different gender, age, education level, work experience, and work position, and 3) to study the recommendations on the understanding of personnel in Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education on the rights and freedom of Thai people according to the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560. 391 samples of 18,705 populations in Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, obtained by Taro Yamane's table were used in the study. The data were collected by questionnaires and then analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, (One-Way ANOVA or F-test) and Least Significant Difference (LSD).

The results of the research were found that:

1) The understanding of personnel in Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, on the rights and freedom of Thai people according to the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560 with different gender, age, education level, work experience, and work position was at a high level overall. When considering each aspect sorting by average descending order, the highest level was on the rights of consumers, followed by legal equality of individuals, and the rights in public health services respectively.

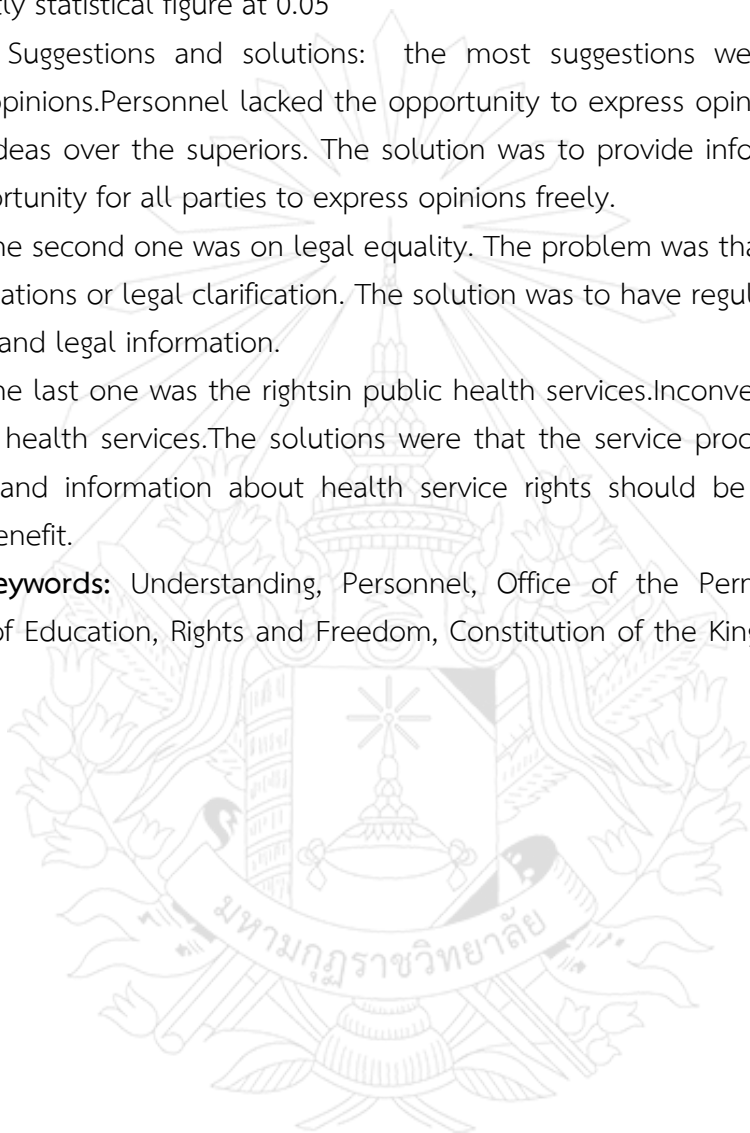
2) In comparison, the level of understanding of personnel in Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, on the rights and freedom of Thai people according to the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560 with different gender, age, education level, and work experience was indifferent, but the personnel with different work positions had different levels of understanding with a significantly statistical figure at 0.05

3) Suggestions and solutions: the most suggestions were on freedom to express opinions. Personnel lacked the opportunity to express opinions and dare not express ideas over the superiors. The solution was to provide information exchange and opportunity for all parties to express opinions freely.

The second one was on legal equality. The problem was that there were no public relations or legal clarification. The solution was to have regular public relations and legal information.

The last one was the rights in public health services. Inconvenience was found in public health services. The solutions were that the service procedures should be reduced and information about health service rights should be provided for the overall benefit.

Keywords: Understanding, Personnel, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, Rights and Freedom, Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E.2560

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยความเมตตาการุณยสนับสนุนจากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้คำแนะนำแนวทางในการทำสารนิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกล่าวนามเพื่อขอบพระคุณเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.(พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.ชวลิต ไหลรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ช่วยตรวจสอบการเขียนสารนิพนธ์ โดยได้สละเวลาอ่านและได้ให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง ตลอดจนตรวจสอบ แก้ไข ทั้งยังได้ใช้ความเชี่ยวชาญของท่านในการช่วยเพิ่มเติมเนื้อหา อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ทำการวิจัยเป็นอย่างมากในการเขียนสารนิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ พระศรีวินยาภรณ์,ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และขอขอบพระคุณรศ.ดร.ศรชัย ท้าวมิตร, ดร.จักรวาล สุขไมตรี, ดร.เจริญ ภู่วิจิตร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเรื่องมีวิจัยในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิฯ เพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์ และให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูลเป็นไปด้วยดี

สำหรับความช่วยเหลือและกำลังใจจากบรรดาเพื่อนๆ และผู้ใหญ่ที่เคารพทุกท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถเอ่ยนามในที่นี้ได้ทั้งหมด รวมถึงเจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตลอดจนครอบครัวของผู้วิจัย ทั้งบิดามารดา ญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมในเรื่องการศึกษาแก่ผู้วิจัย เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ตัดสินใจในการใช้ชีวิตและการศึกษาด้วยตนเองมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านด้วยใจจริง ซึ่งทั้งหมดที่ได้รับมาเป็นส่วนสำคัญ และเป็นแรงผลักดันที่มีค่าทำให้ผู้วิจัยสามารถเขียนสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จเสร็จสิ้นได้

อย่างไรก็ดี การเขียนกิตติกรรมประกาศก็เพื่อเปิดพื้นที่ให้ได้ขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือในโลกวิชาการ แม้ในทางปฏิบัติสารนิพนธ์เล่มนี้เป็นผลงานของผู้วิจัย แต่ไม่ว่าจะพลิกไปที่หน้าไหนก็ไม่ใช่เรื่องเกินเลยที่จะกล่าวว่างานวิจัยเล่มนี้เป็นผลจากความพากเพียรและร่วมกันของคนหลายกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายชื่อที่ปรากฏในบรรณานุกรม ที่ช่วยกันปั้นเสริมเติมแต่งจนกลายเป็นผลลัพธ์เป็นรูปเล่มดังที่ประจักษ์เห็น

ธีรวิร์ มานิตกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ต
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	2
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	3
1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ.....	6
2.1.1 ความหมายของความรู้.....	6
2.1.2 ความหมายของความเข้าใจ.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ.....	8
2.2.1 รัฐธรรมนูญว่าด้วยหน้าที่ของพลเมือง.....	10
2.2.2 รัฐธรรมนูญว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น.....	10
2.2.3 รัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิมนุษยชน.....	11
2.2.4 รัฐธรรมนูญว่าด้วยเสรีภาพทางศาสนา.....	13
2.2.5 รัฐธรรมนูญว่าด้วยการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองประชาธิปไตย.....	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น.....	15
2.3.1 การแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์.....	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน.....	18
2.4.1 ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน.....	18
2.4.2 แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน.....	19
2.4.3 บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในโลกที่มีผลต่อประเทศไทย.....	19
2.4.4 บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.....	20

2.4.5 ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศและแนวทางการแก้ปัญหา.....	21
2.5 สภาพพื้นที่วิจัย.....	22
2.5.1 วิสัยทัศน์.....	23
2.5.2 พันธกิจ.....	24
2.5.3 อำนาจหน้าที่.....	24
2.5.4 โครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	24
2.5.5 หน่วยงานตามมติคณะรัฐมนตรี คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ.....	25
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	33
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	35
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	53
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	58
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคำถามเข้าใจของ บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	67
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	72
5.2 อภิปรายผล.....	75
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	84
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	84
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	89

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ.....	91
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	95
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	98
ภาคผนวก จ ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบสอบถาม.....	105
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปของแบบสอบถาม.....	109
ประวัติผู้วิจัย.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3	แสดงสัดส่วนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	33
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	41
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	41
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	41
4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	42
4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทตำแหน่ง.....	42
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน.....	43
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมาย.....	43
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น.....	44
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง.....	44
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ.....	45
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม จำแนกตามเพศ.....	46
4.12	แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร ที่มีเพศต่างกัน.....	46
4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากร จำแนกตามเพศ.....	46
4.14	แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากร ที่มีเพศต่างกัน.....	47
4.15	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรจำแนกตามเพศ.....	47

	สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการ สาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	56
4.42	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ของ บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	56
4.43	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน.....	57
4.44	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน.....	57
4.45	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ของ บุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	57
4.46	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากร ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน.....	58
4.47	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามการมีความเข้าใจ ของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันใน กฎหมาย ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน.....	58
4.48	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็น ของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	59
4.49	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของ บุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน.....	59
4.50	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	59
4.51	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ของ บุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน.....	60
4.52	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุข ของรัฐ ของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	60
4.53	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน	

	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน.....	60
4.54	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร จำแนกประเภทตำแหน่ง	61
4.55	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน.....	61
4.56	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน.....	62
4.57	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากร จำแนกประเภทตำแหน่ง.....	62
4.58	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน.....	63
4.59	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากร จำแนกประเภทตำแหน่ง.....	63
4.60	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน.....	63
4.61	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน..	64
4.62	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองของบุคลากร จำแนกประเภทตำแหน่ง.....	64
4.63	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน.....	65
4.64	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร จำแนกตามประเภทตำแหน่ง.....	65
4.65	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน.....	65

4.66	แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	66
4.67	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ด้านบุคคล ย่อมเสมอกันในกฎหมาย.....	67
4.68	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ด้านบุคคล ย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น.....	68
4.69	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ด้านสิทธิของ ผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง.....	69
4.70	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ด้านบุคคล ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ.....	69

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
2.1	แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	31
2.2	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระบอบประชาธิปไตย ถือว่า อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศโดยประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงให้ความสำคัญกับการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนโดยประเทศไทยใช้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2475 ใช้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยผ่านทางรัฐสภา โดยให้ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรง ระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันเห็นชัดในเรื่องสิทธิและเสรีภาพทุกคนในประเทศต้องมีความเสมอภาคกันและมีสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับรองโดยเสมอกันบนพื้นฐานประชาธิปไตยโดยความเสมอภาคทั้งทางด้านสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ซึ่งตามหลักการของระบอบประชาธิปไตยประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และประชาชนมีสิทธิในการใช้อำนาจเพื่อร่วมปกครองประเทศ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะสมบูรณ์มิได้หากประชาธิปไตยมิได้รับการควบคุมตามกฎหมายเพื่อการกระจายอำนาจอทางการเมือง

จากการให้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยในการใช้สิทธิและเสรีภาพในด้านต่าง ๆ เพื่อแสดงออกทางการเมืองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นย่อมต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพไว้สำหรับประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติว่าการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญกำหนดและจะต้องปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายหรือตรากฎหมาย กฎข้อบังคับใด ๆ หรือการกระทำการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนจะต้องเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้

ดังนั้นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงได้บัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างมากมาย ทั้งที่เป็นสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน สิทธิและเสรีภาพในการศึกษาสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม สิทธิชุมชน การคุ้มครองสิทธิที่กำหนดไว้ต่าง ๆ เพื่อขจัดความไม่เท่าเทียมกันอันเป็นหลักพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติขึ้น

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอปกครองในระบอบประชาธิปไตย ย่อมต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ และประชาชนจะต้องมีความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพ อันพึงจะได้รับจากรัฐ หรือหน่วยงานภาครัฐ และประชาชนจะต้องได้รับการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม และเสมอภาค พร้อมกับการเข้าถึงสิทธิและเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ของประชาชน โดยจำเป็นที่จะต้องตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย เพื่อเป็นการรับรองสิทธิที่เป็นของประชาชน และประชาชนควรได้รับการคุ้มครองดูแล ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดอย่างแท้จริง

1.2 ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื่องจากการบริหารราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดตั้งหน่วยราชการบริหารส่วนกลางที่มีการตั้งสำนักงานในส่วนภูมิภาค เป็นรูปแบบเฉพาะตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และจำนวนบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดทำผังอัตรากำลังเป็นจำนวนบุคลากรที่นับรวมทั้งหมดในแต่ละหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการทำวิจัยเรื่อง ความเข้าใจต่อสิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยจึงขอเก็บตัวอย่างประชากร เฉพาะหน่วยงานส่วนกลาง เท่านั้น

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและประเภทตำแหน่งที่ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่แตกต่างกัน

1.3.2 บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่แตกต่างกัน

1.3.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่แตกต่างกัน

1.3.4 บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน จะมีความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่แตกต่างกัน

1.3.5 บุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งแตกต่างกัน จะมีความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรคือ บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,705 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหามุ่งเน้นความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) ความเสมอภาคในกฎหมาย
- 2) การมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
- 3) สิทธิในการได้รับความคุ้มครอง
- 4) สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ หน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (เฉพาะหน่วยงานส่วนกลาง)

1.4.4 ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย จำนวน 3 เดือน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2561 – ตุลาคม 2561

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษาและประเภทตำแหน่งที่ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1) **ความเข้าใจ** หมายถึงกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถครุ่นคิดถึงสิ่งนั้น และสามารถใช้มโนทัศน์ (concept) เพื่อจัดการกับสิ่งนั้นได้อย่างเพียงพอ สิ่งที่กำลังกล่าวถึงนี้อาจจะมีลักษณะเป็นนามธรรม หรือทางกายภาพก็ได้

2) **บุคลากร** หมายถึงข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ และลูกจ้างตามสัญญาของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปฏิบัติงานประจำหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงบุคคลอื่นใดที่มาปฏิบัติราชการภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3) **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** หมายถึง หน่วยงานระดับกรม ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ

4) **สิทธิและเสรีภาพ** หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น สิ่งใดที่รัฐธรรมนูญกำหนดเป็นสิทธิหมายความว่ารัฐให้สิทธิแก่ประชาชนโดยรัฐมีพันธะกรณี (หน้าที่) ที่จะต้องทำให้ประชาชนได้รับสิทธินั้น

เสรีภาพ หมายถึงภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่นมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำการ สิ่งใดที่รัฐธรรมนูญกำหนดเป็นเสรีภาพ รัฐจะงดเว้น ไม่ขัดขวางการใช้เสรีภาพนั้นของประชาชน

5) **ปวงชนชาวไทย** หมายถึง คนที่เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งได้รับการดูแลตามข้อบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายอื่นๆ

6) **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย** หมายถึง กฎหมายสูงสุดซึ่งใช้ในการปกครองประเทศไทย ซึ่งหากกฎหมายใดที่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญกฎหมายนั้นถือว่าเป็นโมฆะและใช้บังคับไม่ได้

7) **ความเสมอภาคในกฎหมาย** หมายถึง การได้รับสิทธิต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดโดยเท่าเทียมกัน ตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้นๆ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

8) **การมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น** หมายถึง การได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ตามที่กฎหมายกำหนด และมีการนำความคิดเห็นนั้นไปเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางหรือตัวเลือกต่อไป

9) **สิทธิในการได้รับความคุ้มครอง** หมายถึง การจัดสวัสดิการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด และการให้บริการและการใช้บริการเป็นไปอย่างเหมาะสม เพียงพอและไม่มีการกีดกันในการใช้สิทธิ

10) **สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ** หมายถึง การได้รับสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐได้อย่างถูกต้องและทันเวลา มีการประชาสัมพันธ์ให้ได้รับข้อมูลด้านการบริการ และข่าวสารทางสาธารณสุข

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) อายุ 18 – 32 ปี, 2) อายุ 33 – 47 ปี, 3) อายุ 48 – 60 ปี

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี และ 3) สูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา และประสบการณ์ก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้ทุก ๆ ด้านสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) 1-10 ปี 2) 11-20 ปี และ 3) 21 ปีขึ้นไป

ประเภทตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งงานที่บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติ สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ทั่วไป, 2) วิชาการ, 3) อำนวยการ, 4) บริหาร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่วิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

2.1.1 ความหมายของความรู้

ความรู้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ องค์กรวิชาในแต่ละสาขา เช่น ความรู้เรื่องเมืองไทย ความรู้เรื่องสุขภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 232)

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 (2546, หน้า 962) ได้ให้ความหมายคำว่า รู้ หมายถึง แฉ่ง เข้าใจ ทราบ

Benjamin S. Bloom (1956, หน้า 89-96) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ เน้นการจำ ไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือการระลึกได้ อันสืบเนื่องมาจาก การเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่าง ๆ กระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนขึ้นต่อไป โดยเน้นในเรื่องกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำเป็น กระบวนการเชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบใหม่

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ ว่าเป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับ และมีการเก็บสะสมไว้จากประสบการณ์ต่าง ๆ

อนันต์ ศรีโสภณ (2525, หน้า 14) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 16) กล่าวว่า ความรู้หมายถึง การแสดงออกของสมรรถภาพด้านความจำโดยใช้วิธีให้ระลึกออกมาเป็นหลักซึ่งสอดคล้องกับความหมายในพจนานุกรม The Lexicon Webster Dictionary Encyclopedia Edition ได้ให้คำจำกัดความของความรู้อย่างว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษา หรือค้นคว้า หรือเป็นความรู้ เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของหรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน และการรับรู้เหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา

ชวาล แพรัตกุล(2526,หน้า 11)ได้ให้ความหมายว่าความรู้คือบรรดาข้อเท็จจริง หรือรายละเอียดเรื่องราวและการกระทำใดๆ ที่มนุษย์ได้สะสมและถ่ายทอดกันต่อกันมาตั้งแต่ในอดีตและสามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้

ไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 95) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของเรื่องราวอันเป็นประสบการณ์บุคคลที่เหมาะสมและถ่ายทอดสืบต่อกันไป

จิตร าวสุวานิช (2528, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นการจำข้อเท็จจริงเรื่องราวรายละเอียดที่ปรากฏในตำราหรือสิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวไว้

จำนง พรายแยมแซ (2531, หน้า 44) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความรู้ หมายถึงความสามารถในการรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวของประสบการณ์ที่ผ่านมา รวมทั้งสิ่งที่สัมพันธ์กับประสบการณ์นั้นๆ ด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร รายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับจากการสังเกต เรียนรู้ลงมือปฏิบัติประสบการณ์ เก็บรวบรวมไว้เป็นความทรงจำ สามารถระลึกได้ และสามารถนำมาเป็นองค์ประกอบ เพื่อการตัดสินใจในพฤติกรรมต่างๆ และสามารถนำไปใช้ และถ่ายทอดต่อไปได้

2.1.2 ความหมายของความเข้าใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เข้าใจ” หมายถึง รู้เรื่อง รู้ความหมาย

Benjamin S. Bloom(1956, หน้า 89-96)ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึงความสามารถในการแปลความ ตีความและขยายความ จากสื่อความหมายต่างๆ ข้อมูล และสิ่งต่างๆ ที่ได้พบเห็น รับรู้ ซึ่งก็คือพฤติกรรมด้านความเข้าใจ เป็นพฤติกรรมที่สามารถดัดแปลงแก้ไขสิ่งยากมาเป็นสิ่งง่ายสิ่งซับซ้อนไปเป็นสิ่งธรรมดา ความเข้าใจจึงแตกต่างจากความจำ ความเข้าใจมีพื้นฐานจากการเรียนรู้ความรู้และความจำก่อน เช่น นิสิตนักศึกษาที่ได้เรียนวิชาการแล้วสามารถสรุปมาอธิบายได้โดยใช้การแปลความตีความ และขยายความจากวิชาที่เรียนมาได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น Bloom ได้แยกความเข้าใจออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1) การแปลความหมาย (Teanslation) เป็นความสามารถในการจับใจความให้ถูกต้องกับสิ่งที่สื่อความหมาย หรือความสามารถในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง หรือจากการสื่อสารหนึ่งไปสู่อีกรูปหนึ่ง เช่นแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย แปลคำสุภาษิต แปลตารางหรือเครื่องหมายต่างๆ แปลข้อความหรือเนื้อความให้อยู่ในภาษาที่รู้จักกันอย่างดี

2) การตีความ (Interpretation) เป็นความสามารถในการอธิบาย หรือแปลความหมายหลายๆ อันมาเรียบเรียงร้อยกรอง โดยทำการจัดระเบียบ สรุปย่อเป็นเนื้อความใหม่ได้

โดยยึดเนื้อหาข้อความเดิมไว้เป็นหลัก ไม่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์อื่นใดมาใช้

3) การขยายความ (Extrapolation) เป็นความสามารถที่ขยายเนื้อหาข้อมูลที่รับรู้มา ให้มากขึ้น หรือเป็นความสามารถในการทำนายหรือคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างดี โดยอาศัย ข้อมูลอ้างอิง หรือแนวโน้มที่เกินเลยจากข้อมูล

กิริติ บุญเจือ (2525, หน้า 1) กล่าวถึง ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกซึ่งที่สามารถ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาการต่าง ๆ

กาญจนาวลัย ปานเฟื่อง (2545, หน้า 9) ได้กล่าวถึง ความเข้าใจ หมายถึง เมื่อได้รับความรู้แล้วจะเกิดความเข้าใจ เมื่อเกิดความเข้าใจแล้วจะแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปของการแปลความ การตีความและการคาดคะเน

สาธิต มิตรรัก (2545, หน้า 11) ได้กล่าวถึง ความเข้าใจ หมายถึง การที่สามารถรู้และเข้าใจในข้อเท็จจริง และสามารถนำเอาความรู้ที่มีอยู่ไปขยายความเพิ่มเติมและสามารถที่จะเข้าใจถึงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล หรือนำไปใช้ประพจน์ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545, หน้า 147) กล่าวว่า ความเข้าใจเป็นความสามารถของบุคคลในการแปลความหรืออธิบายที่เป็นความรู้เกิดเป็นความเข้าใจ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปแบบของการแปลความ ตีความและการคาดคะเน

กล่าวโดยสรุปว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกซึ่งที่ต่อจากความรู้ เป็นการแสดงออกของพฤติกรรมที่เกิดต่อจากความรู้ และมีการสื่อความหมายโดยตรง การเขียน การพูด การใช้สัญลักษณ์แสดงออกในรูปแบบการของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่างๆ จากข้อมูล และสิ่งต่างๆ ที่ได้พบเห็นโดยข้อเท็จจริงนั้นไม่ขาดหายไป ความรู้และความเข้าใจเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันได้ยาก เพราะมักเกิดขึ้นควบคู่กันไป

จากความหมายของความรู้ความเข้าใจที่กล่าวมา (Knowledge and Understanding) สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจหมายถึงการรับรู้ในสิ่งที่ได้มาจากการศึกษาและสิ่งแวดล้อมสังคม เมื่อมีแหล่งให้ความรู้ แหล่งข่าว การรับรู้และความเข้าใจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบุคคลและแหล่งความรู้ที่ได้รับ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

ความหมายของรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายรัฐธรรมนูญคือเอกสารทางกฎหมาย ชั้นสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับเอกสารทางกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งเอกสารทางกฎหมายอื่นนั้นจะมีผลบังคับอย่างสมบูรณ์ก็ล้วนแล้วแต่ขึ้นอยู่กับรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น การกระทำทางปกครองจะมีความถูกต้อง สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามที่กฎหมายที่กำหนด บรรดากฎหมายทั้งหลายจะมีความถูกต้องสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญจึงเป็นแบบแผนพื้นฐานนั่นเอง (จรรุณ สุภาพ, 2535, หน้า 14)

กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายที่กล่าวกำหนดหรือวางระเบียบสถาบันการเมืองของรัฐ การศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญ คือการศึกษาสถาบันการเมืองในด้านกฎหมาย ส่วนรัฐธรรมนูญคือตัวบทกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ตามปกติได้การประกาศใช้อย่างเป็นพิธีการ

เป็นกฎหมายที่กำหนดองค์การทางการเมืองของรัฐ กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นคำกว้างซึ่งคลุมถึงรัฐธรรมนูญที่ออกมาโดยอาศัยอำนาจรัฐธรรมนูญและที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้รัฐธรรมนูญ เช่น กฎหมายว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ในประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งประธานาธิบดีในประเทศสาธารณรัฐ (ชรินทร์ สันประเสริฐ, 2526, หน้า 6)

รัฐทุกรัฐย่อมมีรัฐธรรมนูญด้วยกันทั้งสิ้นไม่ว่ารัฐนั้นจะมีการปกครองในระบอบใดไม่ว่าจะเป็นสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เผด็จการ หรือประชาธิปไตย กฎเกณฑ์แบบแผนที่จัดระบบการเมืองการปกครองภายในรัฐที่เรียกว่ารัฐธรรมนูญนี้อาจอยู่ในรูปของกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับเดียว หรือในรูปของกฎหมายลายลักษณ์อักษรหลายฉบับที่ไม่ได้มีชื่อเรียกว่ารัฐธรรมนูญก็ได้หรือในบางรัฐก็อาจอยู่ในรูปของจารีตประเพณีในทางการเมืองการปกครองที่ยึดถือปฏิบัติกันอยู่ในรัฐนั้นๆ ก็ได้ เช่น ในกรณีประเทศอังกฤษ เป็นต้น

ความหมายของรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญในความหมายนี้จึงเป็นรัฐธรรมนูญในความหมายอย่างกว้างหรือเป็นรัฐธรรมนูญตามเนื้อหา (Constitution in material sense) กล่าวโดยสรุปรัฐธรรมนูญในความหมายนี้ หมายถึงเกณฑ์ซึ่งเป็นแบบแผนการปกครองรัฐหรือกฎเกณฑ์ในการปกครองรัฐหรือปกครองประเทศนั่นเอง

บรรดากฎเกณฑ์แบบแผนซึ่งจัดระเบียบทางการเมืองทางการเมืองการปกครองภายในรัฐที่เรียกว่า “รัฐธรรมนูญ” ในความหมายอย่างกว้าง หรือตามเนื้อหาในบางรัฐอาจจะแยกกันอยู่อย่างกระจัดกระจายในรูปของจารีตประเพณีบ้าง คำพิพากษาบ้าง ในรูปกฎหมายลายลักษณ์อักษรบ้าง ในลักษณะนี้มักจะเรียกรัฐธรรมนูญของรัฐนั้นว่า “รัฐธรรมนูญไม่เป็นลายลักษณ์อักษร” (Unwritten constitution) หรือรัฐธรรมนูญจารีตประเพณี เพราะรัฐธรรมนูญในลักษณะนี้ไม่ได้บัญญัติรวมไว้ในเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เกิดขึ้นโดยธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติที่ถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน

แต่รัฐธรรมนูญส่วนมากในปัจจุบันนี้ได้รวบรวมกฎเกณฑ์แบบแผน ซึ่งเกี่ยวกับการจัดระเบียบทางการเมืองการปกครอง หรือกฎเกณฑ์ในการปกครองประเทศไว้อย่างเป็นทางการเป็นเอกสารลายลักษณ์อักษรฉบับเดียวกัน โดยมีวิธีจัดทำหรือแบบพิธีในการบัญญัติเป็นพิเศษแตกต่างจากการบัญญัติกฎหมายธรรมดา เอกสารดังกล่าวนี้ เรียกว่า “รัฐธรรมนูญ” รัฐธรรมนูญในรูปแบบนี้ มักจะเรียกว่า รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร (Written Constitution)

เมื่อกล่าวถึงรัฐธรรมนูญในประเทศที่มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรจึงหมายถึงเอกสารซึ่งรวบรวมแบบแผนการจัดระเบียบทางการเมืองการปกครองหรือกฎเกณฑ์ในการปกครองประเทศที่มีแบบพิธีการ การจัดทำเป็นพิเศษแตกต่างจากการจัดทำกฎหมายธรรมดา กฎเกณฑ์แบบแผนเกี่ยวกับการปกครองประเทศที่มีได้บัญญัติอยู่ในเอกสารฉบับนี้ไม่ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญในความหมายนี้จึงเป็นรัฐธรรมนูญในความหมายอย่างแคบหรือความหมายตามแบบพิธี (Constitution in formal sense)

รัฐธรรมนูญจารีตประเพณีเกิดขึ้นจากธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติจากการเมืองการปกครองที่สืบทอดกันมา และเป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นก่อนรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร การใช้รัฐธรรมนูญประเภทนี้สามารถสร้างการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองตลอดจนจารีตประเพณีทางการเมืองการปกครองขึ้นหลายเรื่อง ดังนั้นรัฐธรรมนูญก็คือบรรดากฎหมาย สถาบันประเพณี ที่มาจากเหตุผลจนกลายเป็นระบบกฎหมายของสังคม (ชรินทร์ สันประเสริฐ, 2526, หน้า 17)

2.2.1 รัฐธรรมนูญว่าด้วยหน้าที่ของพลเมือง

หน้าที่ของประชาชน รัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นในระบอบการปกครองที่กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมือง หรือหน้าที่ของประชาชน ไว้คู่กับบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา 70 บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 71 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศรักษาผลประโยชน์ของชาติและปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา 72 บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิ โดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิได้ ย่อมได้รับสิทธิหรือเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติการแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พึ่งพิง ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 74 บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าว ชี้แจง แสดงเหตุผล และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, หน้า 20)

2.2.2 รัฐธรรมนูญว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ส่วนที่ 7 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้เว้น แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอน เสรีภาพตามมาตรานี้จะกระทำมิได้ การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพ ตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสอง การให้นำข่าวหรือบทความ

ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือ สื่อมวลชนอื่น จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสองเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยการให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา 46 พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพ ข้าราชการพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่นย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงาน หรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการ อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการ เสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ และไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ

มาตรา 47 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งและกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ การกำกับและการประกอบกิจการตามวรรคสองต้องมีมาตรการป้องกันมิให้มีการควมรวมการครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำ ระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเองหรือโดยบุคคลอื่นใดซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน

มาตรา 48 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคมมิได้ ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช, 2560, หน้า 13)

2.2.3 รัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

ส่วนที่ 1 บททั่วไป

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 27 สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับ กฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง

มาตรา 28 บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วยบทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา 31 บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายหรือกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้ การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุ

อย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การคันตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย พนักงานอัยการ หรือ บุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายมีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้ สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นว่านั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้

มาตรา 33 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์ การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

มาตรา 35 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะบุคคล ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ จากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้ง การกระทำด้วยประการอื่น ใด เพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 38 การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือการรบ หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช, 2560, 2560, หน้า 7)

2.2.4 รัฐธรรมนูญว่าด้วยเสรีภาพทางศาสนา

มาตรา 37 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้เพราะเหตุที่ถือ

ศาสนา นิิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือแตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา 79 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, หน้า 10)

2.2.5 รัฐธรรมนูญว่าด้วยการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองประชาธิปไตย

ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น (4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้ง กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกระดับให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ (5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

มาตรา 163 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญนี้คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

มาตรา 164 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้อง

ขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

มาตรา 165 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติการจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุ ดังต่อไปนี้ (1) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้ (2) ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติ การออกเสียงประชามติตาม (1) หรือ (2) อาจจัดให้เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติโดยเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในปัญหาที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือเป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ การออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคล จะกระทำมิได้ ก่อนการออกเสียงประชามติ รัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงประชามติ ระยะเวลาในการดำเนินการ และจำนวนเสียง ประชามติ เพื่อมีข้อยุติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, หน้า 61)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

2.3.1 การแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์

มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมย่อมจะต้องมีการเจรจาพาทิแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ศิลปะ วัฒนธรรม ฯลฯ ในความเป็นจริงการแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์นั้นเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์และภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นย่อมเป็นสิ่งที่ต้องเคารพโดยรัฐและโดยปัจเจกบุคคล ตราบเท่าที่ไม่เป็นการละเมิดต่อคนอื่น เช่น การหมิ่นประมาท หรือการละเมิดกฎหมาย แต่การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์นั้นบางครั้งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงได้ ถ้าการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าวมีนัยแอบแฝง เช่น การโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองก็เป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์แต่อาจจะเป็นลักษณะวิพากษ์และยั่วยุจนมีการตอบโต้จากฝ่ายตรงกันข้ามและอาจจะกระพือความร้อนแรงทางการเมืองมากยิ่งขึ้นตามลำดับ ซึ่งเป็นเรื่องให้เห็นกันอยู่ทั่วไปในสังคมที่มีการปกครองบริหาร หรือการต่อสู้กันระหว่างหน่วยงานเมืองสองหน่วยโดยมีผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง ที่สุดที่สุดคือในยุคสงครามเย็น ทั้งสองค่ายอันได้แก่ ค่ายโลกเสรีและคอมมิวนิสต์ ต่างใช้วาทกรรมและโฆษณาชวนเชื่อเพื่อทำให้เกิดความไขว่เขวต่อฝ่ายศัตรู และทำให้เกิดความรู้สึกในทางลบที่มีต่อศัตรูของตนโดยมีประชากรเป้าหมายที่ถูกชักจูงคือประชาชนภายในประเทศของตนเอง หรือประชากรของมิตรประเทศ แต่การแสดงความคิดเห็นและ

วิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นปัญหาสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีและการวิเคราะห์ในทางวิชาการ จะมีกฎเกณฑ์บางอย่างที่อาจจะแตกต่างจากการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หรือวิพากษ์วิจารณ์ตามปกติของคนทั่วไป โดยในทางวิชาการนั้นการเสนอความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ จะต้องพยายามให้มีลักษณะวัตถุวิสัย (objective) หลีกเลี่ยงการมีลักษณะจิตวิสัย (subjective) หรือพยายามไม่ใส่ค่านิยมในการวิเคราะห์หรือการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ ที่เรียกว่า value free หรือ value neutral โดยผู้แสดงความคิดเห็นดังกล่าวนั้นจะต้องสามารถวางตัวเป็นกลางได้อย่างเต็มที่ ตัวอย่างเช่น นักวิชาการที่พยายามวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาของประเทศตนเอง แม้นั้นจะเป็นสมาชิกของประเทศนั้นซึ่งจะต้องมีความรู้สึกชาตินิยมเมื่อเผชิญกับคนประเทศอื่น และต้องพยายามรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเจรจาต่อรอง แต่ถ้าจะวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ปัญหาเพื่อนำไปสู่การทราบสมมติฐานอย่างแท้จริง ก็ต้องวางตัวเป็นกลางอย่างวัตถุวิสัย มิฉะนั้นจะเกิดความผิดพลาดเนื่องจากการวิเคราะห์ที่ผิด อันมีสาเหตุมาจากการไม่เป็นกลางและจิตไม่เที่ยง หรือจิตไม่ว่าง การแยกบทบาทดังกล่าวนี้นักวิชาการหลายคนสามารถกระทำได้ในขณะที่เขียนบทความหรือสอนหนังสือก็ว่าไปตามเนื้อผ้าอย่างวัตถุวิสัย มีทฤษฎีและข้อมูลมาสาธยายให้แจ่มแจ้ง ไม่ปนเปื้อนกับฐานะของคนในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ไม่ว่าจะประชาชนของประเทศใด สมาชิกขององค์กรใด หรือแม้การอยู่ในศรัทธาความเชื่อของศาสนาใด การใฝ่หาความรู้และวิเคราะห์อย่างวัตถุวิสัยนั้น ถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างสูงสุดสำหรับนักวิชาการที่มีความเคารพตนเอง แต่ปัญหาในหลายสังคมก็คือคนจำนวนมากไม่สามารถจะเข้าถึงสัจธรรมดังกล่าวได้ และมองทุกอย่างเป็นความถูกความผิด เป็นขาวเป็นดำ เป็นฝักเป็นฝ่าย จนทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ที่เต็มไปด้วยอคติ เป็นฝักเป็นฝ่าย และบ่อยครั้งจะมีลักษณะเป็นการประณาม (condemn) ยกตนข่มท่าน (condescending) และบางครั้งก็ใช้วิธีคุกคาม ช่มชู้โดยใช้มาตรฐานศีลธรรม (moral blackmail) เช่น เริ่มต้นด้วยการประณามในบางอาชีพว่าเป็นคนเลว หรือเริ่มต้นโดยการประณามเผ่าพันธุ์บางเผ่าพันธุ์ว่าเห็นแก่ตัวโดยวิธีการดังกล่าวนี้ ผสมผสานกับเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ด้วยการพยายามทำลายความน่าเชื่อถือของคนที่ไม่ชอบ (character assassination) เช่น การกล่าวว่าเป็นคนทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือเป็นคนขาด ศีลธรรม คุณธรรม เพื่อคลายความเคารพนับถือของผู้อื่นที่มีต่อบุคคลผู้นั้น ในอดีตก็คือการใช้วิธีกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ เป็นต้น จากสภาพดังกล่าวทำให้เกิดการแสดงความคิดเห็นและ วิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่สร้างสรรค์ ไม่ประเทืองปัญญา ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นมิตรต่อกัน ในบางครั้งก็นำไปสู่การแตกแยกในสังคม เช่น การใช้ภาษาดูถูกดูแคลนคนบางเชื้อสายโดยไม่มีคามยุติธรรม เป็นต้น

การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ที่กล่าวมาเบื้องต้นมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1) ผู้แสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ ขาดข้อมูลข่าวสาร จึงแสดงความคิดเห็นอย่างผิด ๆ เป็นต้นว่ามีการกล่าวยืนยันว่าการฆ่าหมู่ของกองทัพจักรพรรดิญี่ปุ่นที่นครนานกิง มีคนตายเพียงไม่กี่ร้อยคน ทั้ง ๆ ในความเป็นจริงมีหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า มีคนถูกข่มขืนและถูกกระทำชำเราถึง 3 แสนคน ข้อมูลที่ผิด ๆ เหล่านี้ฝ่ายขวาของญี่ปุ่นพยายามที่จะทำให้เกิดขึ้นด้วยการเขียนตำราเรียนในชั้นมัธยมใหม่ เพื่อไม่ให้คนญี่ปุ่นรุ่นหลังมีข้อมูลที่ถูกต้อง หรือมิชอบผู้หนึ่งกล่าวว่า การสังหารหมู่คนยิวโดยนาซีไม่เป็นความจริง

2) การขาดความรู้ การขาดความรู้เป็นสิ่งอันตรายอย่างยิ่ง เช่น การขาดความรู้ในเรื่องกฎหมายทำให้เกิดเห็นดีเห็นชอบกับกระบวนการออกกฎหมาย ที่ผิดหลักการสากล หรือการขาดความรู้เรื่องระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยก็จะนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ที่ในสังคมถือเป็นเรื่องตลกไร้สาระ

3) ความมีอคติเป็นฝักเป็นฝ่าย ทำให้ไม่สามารถวางตัวเป็นกลาง มองประเด็นอย่างวัตถุวิสัย ได้ใครที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนจะเป็นคนผิดและคนเลวด้วยการด่วนสรุป

4) การมีปมด้อย ทำให้การแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์จะออกมาในลักษณะ ข้างๆคู้ไม่สามารถจะวิพากษ์วิจารณ์ในเนื้อหาของความคิดเห็นแต่จะใช้สีข้างเข้าถู่โดยจะโจมตี เรื่องส่วนตัว ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกันกับเนื้อหาของความคิดเห็นดังกล่าว หรือมีฉนั้นก็ด่วนสรุปว่าความเห็นที่แสดงมาไม่น่าเชื่อถือ แต่ไม่สามารถหาเหตุผลใดที่ทำให้เกิดความกระจ่างชัดได้บางครั้งก็กล่าวขึ้นลอยๆ ว่าไม่รู้เรื่องเพราะผู้เขียนเขียนวากวน เนื่องจากไม่สามารถจะเข้าใจประเด็นต่างๆ ซึ่งลึกซึ้งเกินกว่าความรู้และภูมิปัญญาของตน

5) การมีระเบียบวาระซ่อนเร้น ประเด็นเรื่องความมีเหตุมีผลถูกต้องของความคิดเห็นที่ได้ฟังหรืออ่านมานั้นไม่ใช่ประเด็นหลัก ประเด็นหลักคือมีระเบียบวาระซ่อนเร้นที่ต้องทำลายความน่าเชื่อถือของผู้แสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงมีการแสดงออกในลักษณะที่สรุปแบบไร้เหตุไร้ผล (Non Sequitur) จาบจ้วง ยกตนข่มท่านโดยไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเพราะไม่สามารถจะพูดตรงจุดได้

ในบางสังคมเมื่อมีประเด็นความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์เกิดขึ้นมักจะจบลงด้วย 6 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1) เล่าเรียนศึกษาในเรื่องใดก็จะยกประเด็นความรู้ที่เรียนมาอันจำกัคั้นั้น วิเคราะห์หรือวิพากษ์วิจารณ์ เช่น เรียนมาทางการศึกษาก็จะแสดงความคิดเห็นว่าปัญหาในสังคมทั้งหมดเกิดจากการศึกษาตัวเดียวเท่านั้น ถ้าเป็นนักกฎหมายก็จะพูดประเด็นเดียวคือตัวแปรที่เป็นกฎหมาย ถ้าเป็นผู้ซึ่งฝักใฝ่ทางศาสนาก็จะใช้หลักการของคุณธรรม จริยธรรม เป็นตัวแปรเดียว ลักษณะอย่างนี้เรียกว่า การวิเคราะห์โดยสรุปรวบยอดด้วยตัวแปรตัวเดียว (reductionism) จนมีลักษณะตื้นเขินและผิวเผิน (cursory, simple-mindedness)

2) ใช้สามัญสำนึกซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นกันอยู่ทั่วไปทั้งสิ้น (truism) แต่ไม่เกิดประโยชน์อันใด เช่น คนเราเกิดมาต้องตาย หรือในโลกนี้มีทั้งคนดีและคนไม่ดี และบางครั้งก็พูดลักษณะวนเป็นวัฏจักร (circular concept) ไม่มีทางผิดได้ เช่น ถ้านาย ก. ร่างกายไม่แข็งแรงอาจต้องตายภายใน 2 วัน จากโรคที่เป็นอยู่ แต่ถ้าไม่ตายก็แปลว่านาย ก. แข็งแรง ซึ่งทั้งขึ้นทั้งล่องจะไม่มีทางพิสูจน์ว่าผิดได้เลย การพูดอย่างนี้ไม่มีประโยชน์ในการแก้ปัญหาเพราะวนเป็นวงกลม เป็นสามัญสำนึกที่ใคร ๆ ก็พูดได้

3) ใช้หลักศีลธรรม จริยธรรมและหลักศาสนาเท่าที่รู้ในการวิเคราะห์ประเด็น เป็นต้นว่าป่วยการที่จะพูดถึงธรรมาภิบาล หนีไม่พ้นเบญจศีลเบญจธรรม เพราะมีความรู้เท่านั้น หรือทุกอย่างเป็นอนิจจัง เพราะเป็นสิ่งที่ได้ยินมาตลอดชีวิต

4) ใช้ความรู้สึกเผ่าพันธุ์นิยม วัฒนธรรมนิยม หรือชาตินิยม ในการสรุปปัญหา เช่น วัฒนธรรมจีนดีที่สุดในโลกและไม่จำเป็นต้องเลียนแบบฝรั่ง หรือภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาพ่อแม่เรา ไม่จำเป็นต้องเรียนภาษาอังกฤษหรือเอาแบบไทยๆ เป็นประชาธิปไตยแบบไทยๆ เป็นต้น

5) การแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์อาจจะออกมาในลักษณะของการด้นทุรัง

ยื่น กรานเป็นกระต่ายขาเดียวโดยไม่สามารถแสดงเหตุผลอันใดได้ตัวอย่างเช่น ไม่เห็นด้วยกับที่พูดมา แต่เมื่อถูกถามว่าไม่เห็นด้วยในส่วนไหนก็จะตอบว่า ไม่เห็นด้วยและไม่จำเป็นต้องขยายความ เมื่อถูกถามบ่อยครั้งเข้าก็จะบันดาลโทสะ

6) ทำดีทำต่อโดยใช้กำลังเพราะไม่สามารถถกเถียงต่อไปได้ที่กล่าวมาคือลักษณะที่พบกัน บ่อยครั้งในสังคมที่ด้อยพัฒนา ที่ระบบการศึกษาและวัฒนธรรมไม่สอนให้คนคิดวิเคราะห์ คนไม่รักการอ่าน ศึกษาหาความรู้ แต่อยากแสดงความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ โดยไม่รู้ตัวว่าสร้างความเข้าใจผิดกับผู้อ่าน และสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแสดงความคิดเห็นที่ไม่เปิดเผยตัว ทำให้นึกถึงคำพูดของนักปราชญ์บางคนที่กำลังกล่าวถึงผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์เพลโตไว้ว่า “The wicked and the fool have no right to praise men like Plato” (คนชั่วและคนโง่ไม่มีสิทธิแม้กระทั่งชมคนอย่างเพลโต) ซึ่งหมายความว่า อย่าว่าแต่ตำหนิเลย ชมก็ยังไม่มีความเหมาะสม การแสดงความคิดเห็นซึ่งสะท้อนถึงความเขลาเนื่องจากขาดข้อมูลและความรู้ และอคตินั้น ถูกมองว่าเป็นการแสดงออกถึงความโง่เขลาเบาปัญญา ซึ่งเป็นคุณลักษณะของมนุษย์จำนวนไม่น้อยในสังคมโลก ทำให้เราทุกคนต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ที่มีได้กระทำอย่างวัตถุประสงค์ หรือมีลักษณะที่จาบจ้วงยกตนข่มท่าน มีระเบียบวาระซ่อนเร้น อคติ เป็นฝักเป็นฝ่าย เพราะจะแสดงออกถึงความด้อยในความคิดและภูมิปัญญา ดังที่ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ได้กล่าวไว้ว่า “Only two things are infinite, the universe and human stupidity and I’m not sure about the former” (มีเพียงสองสิ่งเท่านั้นที่หาจุดสิ้นสุดไม่ได้ คือ จักรวาลกับความโง่ของมนุษย์ แต่ข้าพเจ้าไม่ค่อยมั่นใจนักกับสิ่งแรก (ศ.ดร.ลิขิตธีรเวคิน,หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ,21 พฤษภาคมพ.ศ. 2552)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

2.4.1 ความหมายและความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2544, หน้า 35) ได้ให้ความหมายสิทธิมนุษยชนไว้ว่า หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล ที่ได้รับการรับรอง หรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณี ที่จะต้องปฏิบัติตาม เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลและสิทธิทางการเมือง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เป็นต้น

ชะวัชชัย ภาคินธู (2548, หน้า 29) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์และสิทธิ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา และสถานภาพทางกายและสุขภาพ รวมทั้งความเชื่อทางการเมือง หรือความเชื่ออื่นๆ ที่ขึ้นกับพื้นเพทางสังคม ชาติกำเนิด สิทธิทางสถานะและการครอบครองทรัพย์สิน ความเป็นจริงเหล่านี้หากไม่เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ย่อมทำให้เกิดการเรียกร้องขึ้นในด้านศีลธรรมว่าเป็นสิทธิที่มีมาแต่กำเนิดไม่สามารถถ่ายโอนให้กันได้”

สิทธิมนุษยชนจึงหมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการที่สำคัญที่สุดคือ มนุษย์ ทุกคนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญมุ่งที่จะให้ความคุ้มครอง แก่บุคคลทุกคน

2.4.2 แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน

-สิทธิมนุษยชน(Human Rights) เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะผลของ สงคราม นำมาซึ่งความโหดร้าย

- สหประชาชาติรับรองปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ที่ละเมิดไม่ได้ได้แก่ สิทธิในชีวิตสิทธิในการเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์สิทธิในการแสดงออกทางความคิด สิทธิในการรวมกลุ่มสังคมนับกับคนอื่นด้วยวิถีสันติ ปลอดภัยการทรมาน และการกระทำที่ลดความเป็นมนุษย์

-หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน คือ ความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพ ของไทย กฎหมายที่รับรองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญคือรัฐธรรมนูญ

2.4.3 บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในโลกที่มีผลต่อประเทศไทย

- มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (UN) ในวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2488 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมเสรีภาพดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคง ระหว่างประเทศ

- องค์การสหประชาชาติได้มีการประชุมใหญ่และลงมติรับรองกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งรับรองสิทธิของบุคคลทำให้ต่อมาสมัชชาใหญ่สหประชาชาติลงมติรับรองและประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในวันที่ 10 ธันวาคม 2491 ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ถือว่าวันที่ 10 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ)

- สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติอยู่ที่ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา มีสมาชิก 192 ประเทศ

- องค์การสหประชาชาติประกอบด้วยองค์กรหลัก 6 องค์กร คือ

1) สมัชชาแห่งสหประชาชาติกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานขององค์กรพิจารณาเกี่ยวกับสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศทุกประเทศใน UN เป็นสมาชิก

2) คณะมนตรีความมั่นคง สอบสวนกรณีพิพาทระหว่างประเทศทำหน้าที่ร่วมกับสมัชชา เลือกตั้งผู้พิพากษาศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีสมาชิกถาวร 5 ประเทศ (จีน ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร รัสเซีย อเมริกา) และไม่ถาวร 10 ประเทศ

3) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ มีสมาชิก 54 ประเทศ ทุกปีจะเลือกตั้งประเทศที่พ้นตำแหน่งปีละ 18ประเทศ

4) คณะมนตรีภาวะทรัสตี พิจารณารายงานของระเทศที่ปกครองดินแดน ดูแลดินแดนที่ยังไม่ได้เอกราชให้ได้เอกราช

5) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ มีผู้พิพากษา 15 คน คณะรัฐมนตรีความมั่นคงและสมัชชา เป็นคนเลือก พิจารณาข้อขัดแย้งทางกฎหมายที่แต่ละประเทศเสนอต่อศาล ให้คำแนะนำตัว

บทกฎหมายตามคำร้องขอจากองค์กรใน UN เตรียมร่างอนุสัญญาและสนธิสัญญาที่กำหนด แนวทางปฏิบัติระหว่างชาติ

6) สำนักงานเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ เลขาธิการสหประชาชาติเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของสหประชาชาติ ประสานงานกับหน่วยงานของ UN ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับสหประชาชาติเสนอต่อสมัชชาฯ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

-ไทยได้ร่วมลงมติในวันที่ 10 ธันวาคม 2491 ในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ก็ต้องเคารพต่อหลักการและนำหลักการที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลมาเป็นแนวทางส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในไทย ได้แก่

1) เอาหลักในปฏิญญาสากลมาบัญญัติรับรองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2) จัดตั้งองค์กรเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระดับชาติ ตามหลักการที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้

3) เข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่สหประชาชาติได้จัดทำขึ้นซึ่งไทยเข้าเป็นภาคีมาแล้ว 7 ฉบับ

2.4.4 บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

- ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนในด้านต่าง ๆ

- จัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ ประธาน 1 คน และกรรมการ 6 คน กษัตริย์ทรงแต่งตั้ง วาระ 6 ปี ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) ตรวจสอบและรายงานการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่มีไทยเป็นภาคี เสนอมาตรการแก้ไข

2) เสนอเรื่องความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียน บทบัญญัติ แห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

3) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง กรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียน ว่ากฎ คำสั่ง หรือการกระทำใด ๆ ในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

4) พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควร

5) เสนอนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎต่อรัฐสภา หรือ ครม.

6) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

7) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ด้านสิทธิ

มนุษยชน

8) ทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

9) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ จากบุคคลใดหรือมาให้ถ้อยคำ และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

- รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 เพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้สามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลได้โดยตรง กรณีที่มีผู้ร้องว่ามีกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน หรือมีการกระทำที่ขัดต่อสิทธิมนุษยชนและกฎหมายรัฐธรรมนูญ จะสามารถดำเนินคดีในศาลแทนประชาชนที่ได้รับความเสียหายได้

2.4.5 ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศและแนวทางการแก้ปัญหาสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

ด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัว

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาส่งผลให้สถาบันครอบครัวไทยอ่อนแอลงทั้งในแง่ของศักยภาพบุคคลและการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่วัยเด็ก มีการทำร้ายเด็กโดยบุคคลในครอบครัวเกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด การล่วงละเมิดทางเพศ การใช้แรงงานเด็ก

ด้านการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองผู้ต้องหาต้องคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้มากขึ้นแต่ในทางปฏิบัติ เป็นไปได้ยากเนื่องจากการพิจารณาคดียังล่าช้า การปฏิบัติต่อผู้อยู่ในเรือนจำ กระบวนการ สอบสวนและประกันตัว นอกจากนี้ยังมีกฎหมายจำนวนมากที่ยังไม่รับรองสิทธิของประชาชนและชุมชน โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านนโยบายทางสังคม

รัฐธรรมนูญได้คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มที่แตกต่างกันไม่ว่าด้านใด กำหนดให้มีมาตรการ ส่งเสริมความเสมอภาค คุ้มครองไม่ให้มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว คุ้มครองผู้ใช้แรงงานแต่ก็ยังมีกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่มาก

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิมนุษยชน

ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในระดับโลกกำลังทวีความรุนแรงมากขึ้นในขณะที่คุณค่าเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมของทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายของประเทศไทย กลับเพิ่มขึ้น มีภัยคุกคามจากต่างชาติแหล่งต้นน้ำถูกทำลาย

แนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนา

ประเทศไทยควรมีการพิจารณาเพื่อเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาต่าง ๆ เพิ่มเติมรวมทั้งควรมีแนวทางดังนี้

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง
- 2) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

- 3) กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค

- 4) มีการรับรองสิทธิมนุษยชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวิถีของวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบังคับใช้กฎหมายมีบทบาทอย่างมากในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญ 2560 ได้รับรองสิทธิ เสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนทุกคน

อย่างเท่าเทียมกัน การละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคม หน่วยงานของ รัฐที่ให้ ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ 2560 ได้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่าย ตุลาการ

การดำเนินการ

- 1) การร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- 2) การดำเนินคดีอาญาการฟ้องคดีที่มีโทษทางอาญาต่อศาลยุติธรรมเป็นกรณีที่มีการ ละเมิดสิทธิมนุษยชนจากบุคคลในสังคมสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี
  - 2.1) การที่ผู้เสียหายไปร้องทุกข์(แจ้งความ) กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ (พนักงาน สอบสวน) โดยทางผู้เสียหายไม่ต้องดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลเอง
  - 2.2) การที่ผู้เสียหายดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลเองต้องหาทนายและหลักฐานเอง
- 3) การดำเนินคดีทางแพ่ง ฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำผิดต่อศาล ยุติธรรม ต้องหาทนายความมาเองเพื่อให้มีการดำเนินคดีทางแพ่ง เรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำผิด
- 4) การดำเนินคดีปกครอง กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ทำให้ประชาชนได้รับความเสียหาย
- 5) การดำเนินการอื่น ๆ
  - 5.1) ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน
  - 5.2) การเข้ารับคำปรึกษาจากสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ประชาชนของสำนักอัยการสูงสุดและสภาพทนายความทั่วประเทศ
  - 5.3) การร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากฎหมายใดขัดกับรัฐธรรมนูญการ ร้องเรียนไปยังหน่วยงานและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมี องค์กรภาคเอกชน NGO ที่ ดำเนินการเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน โดยไม่แสวงหากำไร เช่น กลุ่ม ประสานงานศาสนาเพื่อสังคม มูลนิธิ ดวงประทีป มูลนิธิเด็ก และกลุ่มเพื่อนหญิง

2.5 สภาพพื้นที่ที่วิจัย

กระทรวงศึกษาธิการ เดิมมีชื่อว่า กระทรวงธรรมการ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน รัตนโกสินทร์ ศก 111 ปี มะโรง ตรงกับพุทธศักราช 2435 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงธรรมการในระยะแรกมีหน้าที่จัดการพระศาสนา การศึกษา การพยาบาลและพิพิธภัณฑ ์ มีกรมในสังกัด 5 กรม คือ กรมธรรมการกลาง กรมศึกษาธิการ กรมพยาบาล กรมพิพิธภัณฑ ์ และ กรมสังฆการี ชื่อของกระทรวงได้มีการเปลี่ยนชื่อกลับไปกลับมาหลายครั้ง ดังนี้

ช่วงปีพุทธศักราช	ชื่อกระทรวง
2435 – 2461	กระทรวงธรรมการ
2462 – 2468	กระทรวงศึกษาธิการ
2469 – 2483	กระทรวงธรรมการ
2484 – ปัจจุบัน	กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ในปัจจุบันนี้ มีหน้าที่หลักในด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม มีหน่วยงานระดับสำนักงานในสังกัด 5 หน่วยงาน และมีหน่วยงานที่เป็นองค์การมหาชน/หน่วยงานในกำกับ

ที่ทำการกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบันนี้ได้มีการย้ายมาหลายแห่งด้วยกัน ดังนี้

- ในสมัยแรกนั้น (พ.ศ. 2435) ที่ทำการกระทรวงธรรมการตั้งอยู่ที่ตึกกรมประตูปิมาณไชยศรี ด้านตะวันออก (ปัจจุบันเป็นสำนักงานพระคลัง)

- พ.ศ. 2441 ได้ย้ายมาอยู่ที่ตึกสุนันทาลัย ปากคลองตลาดซึ่งก็คือ โรงเรียนราชินีในปัจจุบัน

- พ.ศ. 2448 ได้ย้ายไปอยู่ที่ตึกสร้างใหม่ที่พระราชวังบวรฯ (ที่ตั้งโรงละครแห่งชาติ ในปัจจุบัน)

- พ.ศ. 2452 ได้ย้ายไปอยู่ที่บ้านเจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ ริมปากคลองโอ่งอ่าง (ปัจจุบันเป็นที่ทำการกรมการข้าว)

- พ.ศ. 2483 ได้ย้ายมาอยู่ที่วังจันทร์เกษม ถนนราชดำเนินนอก จนถึงปัจจุบัน

วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ได้มีการปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 จัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

- 1) ระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง
  - 2) ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา
  - 3) ระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล
- ทั้งนี้การจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลางแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของ

กระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 1) สำนักงานรัฐมนตรี
- 2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- 3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- 4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 6) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นส่วนราชการหนึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนา ยุทธศาสตร์การแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติจัดทำงบประมาณและบริหารราชการประจำทั่วไปของกระทรวงเพื่อการบรรลุ เป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง (กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548)

2.5.1 วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรต้นแบบในการบริหารการปฏิบัติราชการที่มีหลักธรรมาภิบาลจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21

2.5.2 พันธกิจ

- 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมหรือจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยให้ประชาชนรวมทั้งผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
- 3) พัฒนาการศึกษาระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่21
- 4) พัฒนาข้าราชการครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
- 5) พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

2.5.3 อำนาจหน้าที่

- 1) ศึกษาวิเคราะห์จัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง
- 2) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง
- 3) แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ
- 4) จัดทำงบประมาณและแผนปฏิบัติการของกระทรวง
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการและการตรวจสอบภายในราชการทั่วไปของกระทรวง
- 6) ดำเนินการเกี่ยวกับงานลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
- 7) ส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยคณะกรรมการการศึกษาเอกชนคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
- 8) ส่งเสริมประสานการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการกีฬาเพื่อการศึกษาตลอดจนงานอื่นๆ ที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวง
- 9) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงรวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับงานความช่วยเหลือและความร่วมมือกับต่างประเทศในส่วนที่มีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวง
- 10) พัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของกระทรวง
- 11) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งมีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวง
- 12) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานปลัดกระทรวงหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2.5.4 โครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยงานตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 จำนวน 11 สำนัก

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2548 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการดังต่อไปนี้

- 1) สำนักอำนวยการ
- 2) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

- 3) สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- 4) สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
- 5) สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
- 6) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 7) สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล
- 8) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
- 9) สำนักนิติการ
- 10) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551)
- 11) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550)

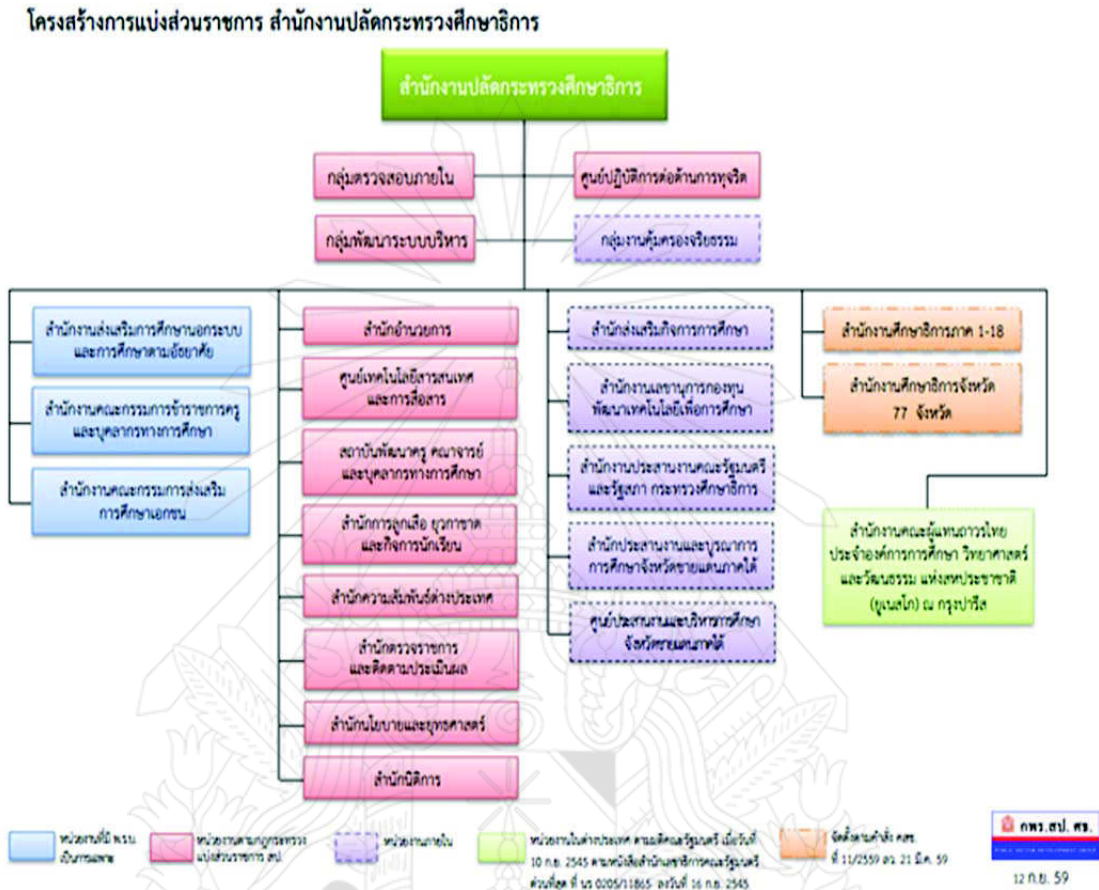
2.5.5 หน่วยงานตามมติคณะรัฐมนตรีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการและคำสั่งสำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

- 1) กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง
  - 2) หน่วยตรวจสอบภายในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
  - 3) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
  - 4) สำนักกิจการพิเศษ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2555)
  - 5) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 1
  - 6) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 2
  - 7) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 3
  - 8) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 4
  - 9) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 5
  - 10) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 6
  - 11) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 7
  - 12) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 8
  - 13) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 9
  - 14) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 10
  - 15) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 11
  - 16) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12
  - 17) สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษากรุงเทพมหานคร
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษา ที่ 1-12 และสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษากรุงเทพมหานคร ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-13 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-13 สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2555 ให้จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค 1-13 เรียกโดยย่อว่า “ศรท. 1-13”

18) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงศึกษาธิการ

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จริยาอัศวรักษ์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 264 กรณีศาลเห็นเองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประเทศไทยว่ากระบวนการของฝ่ายตุลาการมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างไรผลการศึกษาพบว่ารัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างมากมายตั้งแต่ มาตรา 26 – มาตรา 65 รวม 40 มาตราและมีองค์กรเกิดขึ้นใหม่ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง เพื่อดำเนินการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งเดิมบทบาทของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองมีเพียงแต่ศาลยุติธรรมและศาลทหารแต่

เนื่องจากศาลทหารที่เป็นองค์กรที่พิจารณาความอาญาของข้าราชการฝ่ายทหารเท่านั้นประกอบกับการดำเนินงานยังมีสายการบังคับบัญชาจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริงจึงมีแต่เพียงศาลยุติธรรมเท่านั้นที่สามารถแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ซึ่งศาลยุติธรรมก็เน้นหนักทางคดีทางแพ่งและทางอาญาเท่านั้นต่อมาเมื่อมีศาลปกครองจึงเสมือนเป็นการอุดช่องว่างละเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีข้อพิพาทกับหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการในช่องนี้ได้ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมก็ถือว่าองค์กรในกระบวนการของฝ่ายตุลาการสามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่ซึ่งคือรูปแบบแต่ในสาระของฝ่ายตุลาการในการดำเนินการยังมีปัญหาคือตุลาการส่วนมากยังติดอยู่กับตัวบทกฎหมายที่บัญญัติติดอยู่กับการตีความที่กำหนดโดยตัวอักษรมิได้มองทะลุถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนอกจากตุลาการแล้วผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเช่นตำรวจอัยการ ทนายความหรือแม้แต่คู่ความก็ยังสับสนและไม่มั่นใจในความใหม่ของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนประกอบกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพตามมาตราต่าง ๆ ไม่มีสภาพบังคับคือเหมือนกับการเขียนลอย ๆ เมื่อไม่มีสภาพบังคับบัญญัติไว้ชัดเจนเช่นบทลงโทษของกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญาจึงทำให้ไม่กล้าที่จะตีความ ดังนั้นการที่ศาลจะหยิบยกขึ้นมาจึงเป็นเรื่องที่แทบจะเป็นไปไม่ได้

พัชรภรณ์ กองอุบล (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญผลการวิจัยพบว่าสามารถแบ่งแยกสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่มีเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปได้แก่สิทธิในมโนธรรมความคิด สิทธิที่มุ่งหมายต่อการคุ้มครองชีวิตและร่างกายและสิทธิในทางศาลเนื่องจากสิทธิทั้งสามฐานนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตที่บุคคลทุกคนควรจะต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกัน

2. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่ถูกจำกัดมากกว่าบุคคลทั่วไปได้แก่เสรีภาพในการเคลื่อนไหวสิทธิส่วนตัวเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารสิทธิและเสรีภาพทางสังคมและเศรษฐกิจเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเป็นต้นสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังกลุ่มนี้ถูกจำกัดเพราะเป็นผลโดยตรงจากการลงโทษตามคำพิพากษาของศาลเนื่องจากความจำเป็นทำให้บรรล่วัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา กล่าวคือเพื่อให้สาสมเพื่อป้องกันเพื่อดัดแปลงและเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือเนื่องจากเหตุผลเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือการปกครองเรือนจำ

3. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่อาจถูกตัดไม่ให้มีเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ได้แก่ เสรีภาพในการเดินทางและสิทธิทางการเมือง เป็นต้น สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังกลุ่มนี้อาจถูกตัดเนื่องมาจากความคิดเรื่องบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะต้องห้ามประการหนึ่งในเรื่องการไม่ให้สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง เช่น สิทธิการเลือกตั้งความคิดเรื่องบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้อื่นเป็นลักษณะต้องห้ามไม่ให้ใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเกรงว่าจะมีการใช้อิทธิพลให้ลงคะแนนเสียงได้

ชนมัททนต์ สุรินทร์อาภรณ์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย: กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และพุทธศักราช 2540 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ ผลจากการศึกษาพบว่า หลักการสำคัญในการใช้สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการนำรูปธรรมมาบังคับใช้จริง และได้รับการคุ้มครองโดยการเยียวยาจากองค์กรของรัฐในรูปแบบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน การสร้างมาตรการทำให้สิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ทางปฏิบัติเป็นอย่างดี โดยมีการรับรองสิทธิของพลเมืองการรับรองสิทธิในฐานะสิทธิมนุษยชน

วราพรธ สมักกลาง (2556) ได้ศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนเขตคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเมืองภาคประชาชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยเรียงลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเมืองภาคประชาชน ด้านการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ประชาชนเขตคลองเตยที่มีเพศและอายุต่างกัันมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน ประชาชนเขตคลองเตยได้เสนอปัญหา คือ 1) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า มีความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อนักการเมือง จึงมีข้อเสนอแนะ คือ การแสดงความคิดเห็นมีความเสรีและยังคงด้วยกฎหมาย ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้งไม่ใช่มาจากการยึดอำนาจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาทางการเมือง พบว่า มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อตนเอง จึงมีข้อเสนอแนะ คือ ผู้ชักนำต้องแนะนำสร้างความเข้าใจการออกไปใช้สิทธิ์เลือกบุคคลที่ดี 3) เท่านั้นจึงมีข้อเสนอแนะ คือ การรณรงค์ในการเลือกตั้งเมื่อสิ้นสุดแล้ว นักการเมืองที่ได้ตำแหน่งควรเข้ามาดูแลประชาชนที่ให้นโยบายไว้ 4) ด้านการเมืองภาคประชาชน พบว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในทางการเมือง มีความรู้สึกร่วมกันว่า การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นพันธกิจที่สำคัญ

นิคม คมชยหยก (2553) ได้ศึกษาความเข้าใจของทหารที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาความเข้าใจของทหารที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของทหารที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มี อายุ เงินเดือน และวุฒิการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความเข้าใจของทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุमान คือ การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way

ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) แล้วนำมาวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ผลการวิจัยพบว่า 1) ทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ มีความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากอันดับรองลงมาคือด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทหารที่มีอายุ และเงินเดือนต่างกัน มีความเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ทหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน 3) ปัญหาจากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ทหารที่มียศต่ำ มักถูกปิดกั้นจากผู้บังคับบัญชาในการแสดงออกทางความคิด วินัยของทหารทำให้ชีวิตประจำวันไม่เอื้อต่อประชาธิปไตย ทหารถูกปิดกั้นจากผู้บังคับบัญชา ไม่สามารถแสดงออกทางการเมืองได้ 4) แนวทางส่งเสริมพบว่า ควรให้ได้แสดงออกทางด้านความคิด โดยเฉพาะทางการเมืองมากขึ้น ควรส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยจากข่าว การสื่อต่างๆ ทุกวัน ควรปลูกฝัง ให้ทหารได้มีความเข้าใจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

กาวี สารบุตร (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อสอบวัดความรู้ ความเข้าใจหลักการ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจำนวน 21 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .61 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดมีความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นระดับชั้นทั้งสามชั้นพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในระดับน้อย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในระดับน้อย 2. ตามค่าเฉลี่ยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์ (2556, หน้า 142) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” ผลของการวิจัยพบว่าข้าราชการรัฐสภามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง รองลงมาได้แก่ ด้านกิจกรรมการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง ตามลำดับผลการเปรียบเทียบพบว่า ข้าราชการที่มี

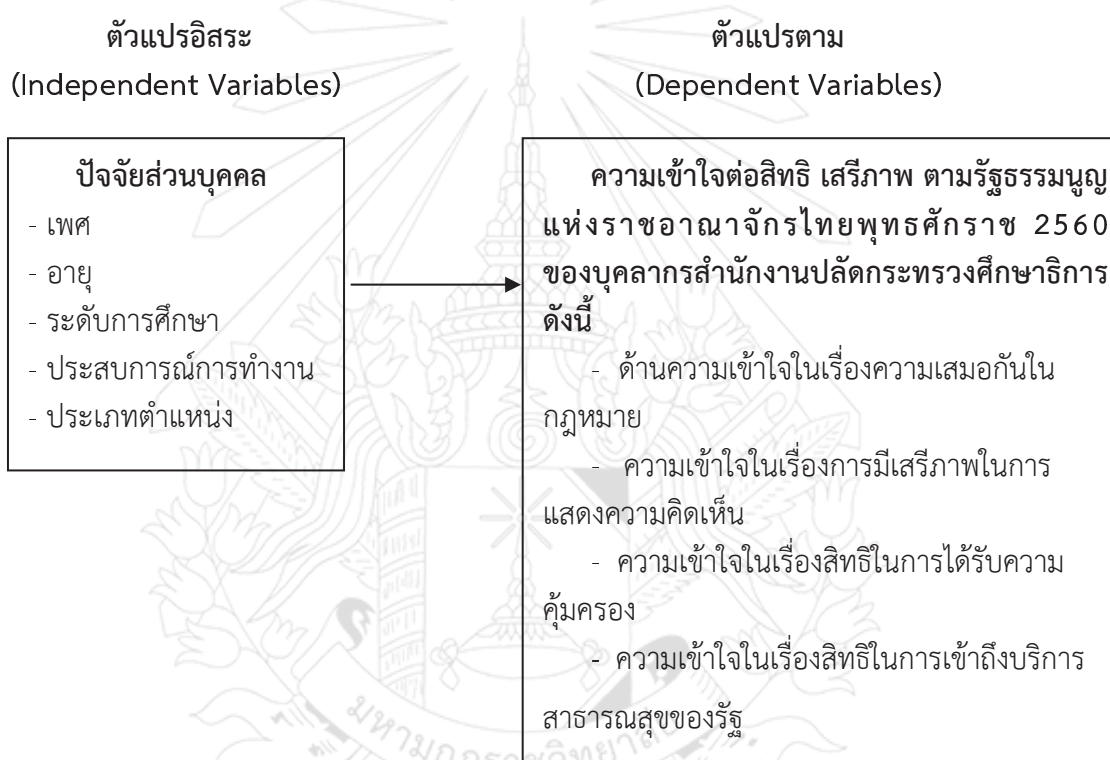
เพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วน
ข้าราชการที่มี ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ด้านการเลือกตั้งคือ เบื้องหน้าการรับรู้เกี่ยวกับการเมือง 2)
ความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัยและการร่วมอภิปราย การหาเสียงยังมีน้อยโดยมีแนว
ทางแก้ไข คือ รัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชน และกำหนดบทลงโทษทั้งคนให้และคนรับตั้งรางวัลคนจับ
ข้าราชการทุกหน่วยงานควรเป็นแบบอย่างด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้งคือส่วนใหญ่ไม่
ติดตามหลังเลือกตั้งว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่ เมื่อฝ่ายที่เข้าไปเป็นรัฐบาลจะดำเนินงานผิดพลาด
อย่างไรไม่สนใจที่จะเรียกร้อง เช่น ในปัจจุบัน เป็นต้น โดยมีแนวทางแก้ไข คือ รัฐบาลจะต้องให้
นโยบายแก่หน่วยงานราชการต่างๆ ในการติดตามผลด้านกิจกรรมการเลือกตั้งคือ เบื้องหน้าการรับรู้
เกี่ยวกับการเมืองความสนใจในการร่วมรับฟังการปราศรัยและการร่วมอภิปรายการหาเสียงยังมี โดยมี
ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้ง ดังนี้คือรัฐควรควบคุมระบบการเมืองให้เป็นไปตาม
ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และควรอนุญาตให้มีเวที
สำหรับการปราศรัยและอภิปราย โดยเฉพาะทุกคนสามารถใช้เวทีได้อย่างเท่าเทียมกัน

2.7 สรุปรูปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความเข้าใจของบุคลากรต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยจึงได้สรุปรูปกรอบแนวคิดในการวิจัยจากรูปแบบดังกล่าว 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ความเข้าใจในเรื่องบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย 2) ความเข้าใจในเรื่องบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น 3) ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง 4) ความเข้าใจในเรื่องบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสรุปรูปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จำนวนประชากรทั้งหมด 18,705 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ “ทาโร ยามาเน่” (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 391 คน โดยมีสูตรคำนวณดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}n &= \frac{N}{1+Ne^2} \\ &= \frac{18,705}{1+18,705(0.05)^2} \\ &= \frac{18,705}{1+1.57} \\ &= 18,705\end{aligned}$$

n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	
N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด	= 18,705 คน
e	=	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้	= 95% หรือ 0.05
n	=	391 คน	

ตารางที่ 3 แสดงสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ขนาด ประชากร	nN_i/N	ขนาดตัวอย่าง
1) สำนักอำนวยการ	1,210	$391 \times 1,210 / 18,705$	25
2) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	2,100	$391 \times 2,100 / 18,705$	43
3) สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา	1,850	$391 \times 1,850 / 18,705$	38
4) สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน	1,450	$391 \times 1,450 / 18,705$	30
5) สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ	1,220	$391 \times 1,220 / 18,705$	25
6) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา	2,200	$391 \times 2,200 / 18,705$	45
7) สำนักตรวจราชการและติดตาม ประเมินผล	1,940	$391 \times 1,940 / 18,705$	40
8) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	1,520	$391 \times 1,520 / 18,705$	35
9) สำนักนิติการ	1,450	$391 \times 1,450 / 18,705$	33
10) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2,100	$391 \times 2,100 / 18,705$	43
11) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน	1,665	$391 \times 1,665 / 18,705$	34
รวม	18,705		391

ตารางที่ 3.1 แสดงสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2.1 แบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience random sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยยึดเอาความสะดวกของผู้วิจัยเป็นหลัก โดยการที่ผู้วิจัยออกไปในสนามที่กำหนด แล้วพบกับผู้ที่ได้กำหนดลักษณะที่ต้องการจะศึกษาไว้แล้ว แล้วเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่กำหนดไว้ (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2548, หน้า 224) ด้วยการแจกแบบสอบถามจนครบจำนวน 391 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามมีคำตอบให้เลือก โดยสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 ด้าน คือ ความเข้าใจในเรื่องบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ความเข้าใจในเรื่องบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง และความเข้าใจในเรื่องบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณะสุขของรัฐ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับคะแนน ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดน้ำหนัก คือ

คะแนน 5 หมายถึง	การมีความเข้าใจของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	การมีความเข้าใจของบุคลากร อยู่ในระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	การมีความเข้าใจของบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	การมีความเข้าใจของบุคลากร อยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	การมีความเข้าใจของบุคลากร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ (สมชัย วงษ์นายะ และ รศ.ดร.ทวนทอง เขาว์กิริติพงศ์, 2551, หน้า 229) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง การมีความเข้าใจของบุคลากร ในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง การมีความเข้าใจของบุคลากร ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง การมีความเข้าใจของบุคลากร ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง การมีความเข้าใจของบุคลากร ในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง การมีความเข้าใจของบุคลากร ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Opened-Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นโดยอิสระเกี่ยวกับแนวทางปัญหาและแก้ไขการสร้าง ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเนื้อหาและข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแบบสอบถาม

3.4.2 กำหนดขอบเขตของคำถามและร่างให้ครอบคลุมองค์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3.4.3 นำแบบสอบถามที่สร้าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ แก้ไข เสนอแนะ ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.4.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ของเนื้อหา ถูกต้องตามหลักวิชาการและในด้านภาษาที่ใช้ เพื่อครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน ได้คะแนนเท่ากับ 1 ทุกข้อ

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญกรองแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนน และหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.918

3.4.7 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้บริหารสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จากบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการด้วยตัวเองให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบบสะดวก (Convenience Sampling) และตามดุลยพินิจ (Judgment Sampling) (สุจินต์ ธรรมชาติ, หน้า 224) ของผู้วิจัย โดยการนำแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงรายละเอียดกับหน่วยงานแต่ละส่วนในการแจกแบบสอบถาม

2. แจกแบบสอบถาม จำนวน 39 ชุด

4. เมื่อได้แบบสอบถามที่ตอบกลับเรียบร้อยแล้วคืนมาแล้วจำนวน 391 ชุด คิดเป็น 100% จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดหมวดหมู่ของข้อมูลรวมทั้งลงรหัสและบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยการใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กับข้อมูลทั่วไปที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทตำแหน่ง ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว คือ (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference) LSD.

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics)

ก. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (สงศรี ชมพวงค์, 2547, หน้า 69)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
$\sum s_i^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ข. หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตร (สงศรี ชมพวงค์, 2547, หน้า 31)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติพื้นฐาน

ก หาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทตำแหน่ง โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการหา}}{\text{จำนวนทั้งหมด}} \times 100$$

ข ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ส่งศรี ชมพวงค์ 2547 หน้า 70.)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนประชากร

ค ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ส่งศรี ชมพวงค์ 2547 หน้า 74)

$$SD. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ง ค่าที (t-test) เปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ โดยใช้สูตร (ส่งศรี ชมพวงค์, 2547, หน้า 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ X_1 แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
 X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
 s_1^2 แทน คะแนนแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
 s_2^2 แทน คะแนนแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
 n_1 แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
 n_2 แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

จ การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA or F – Test)

(พิชิต ฤทธิจรูญ, 2547, หน้า 276)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F- Distribution
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่งงาน ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ “ทาโร่ ยามาเน่” ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ผู้วิจัยกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 391 คน ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วน และตามดุลยพินิจ (Judgment Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลออกเป็นหมวดหมู่และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t - distribution)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่งงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กับข้อมูลทั่วไปที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่ง ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวคือ (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference) LSD.

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	122	31.2
หญิง	269	68.8
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 และเป็นเพศชาย จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 32 ปี	129	33.0
33 - 47 ปี	179	45.8
48 - 60 ปีขึ้นไป	83	21.2
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 33-47 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 มีอายุ 18-32 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และน้อยที่สุด 48-60 ปีขึ้นไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	157	40.2
ปริญญาตรี	139	35.5
สูงกว่าปริญญาตรี	95	24.3
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่าบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
1-10 ปี	179	45.8
11-20 ปี	174	44.5
21 ปีขึ้นไป	38	9.7
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่าบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทตำแหน่ง

ประเภทตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ทั่วไป	90	23.0
วิชาการ	206	52.7
อำนวยการ	49	12.5
บริหาร	46	11.8
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประเภทตำแหน่งวิชาการ จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีประเภทตำแหน่งทั่วไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 มีประเภทตำแหน่งอำนวยการ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และน้อยที่สุดมีประเภทตำแหน่งบริหาร จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

โดยรวมทั้ง 4 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย	4.14	0.59	มาก
ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น	4.06	0.57	มาก
ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง	4.15	0.56	มาก
ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ	4.05	0.60	มาก
รวม	4.10	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความเสมอภาคในกฎหมาย ส่วนด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย

ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สภาพร่างกายมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	4.21	0.70	มาก
2. อายุมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	4.25	0.71	มาก
3. การศึกษามีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	4.19	0.72	มาก
4. ความเข้าใจการเมืองมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	4.06	0.77	มาก
5. เพศมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	4.00	0.81	มาก
รวม	4.14	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 2 ที่ว่า อายุมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ที่ว่าสภาพร่างกายมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่ 5 ที่ว่าเพศมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หน่วยงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	4.10	0.76	มาก
2. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ทำการประชาพิจารณ์ดำเนินการต่างๆ	3.99	0.74	มาก
3. ให้มีการลงมติในการดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน	4.10	0.73	มาก
4. ให้แสดงความคิดเห็นในการพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน	4.08	0.74	มาก
5. ให้การยอมรับในการแสดงความคิดเห็นจากเสียงส่วนใหญ่	4.04	0.77	มาก
รวม	4.06	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 1 ที่ว่า หน่วยงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และข้อที่ 3 ที่ว่าให้มีการลงมติในการดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ที่ว่าให้แสดงความคิดเห็นในการพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่ 2 ที่ว่าหน่วยงานเปิดโอกาสให้ทำการประชาพิจารณ์ดำเนินการต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง

ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หน่วยงานมีการจัดสวัสดิการให้กับบุคลากร	4.14	0.74	มาก
2. การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรเป็นไปอย่างพอเพียงเหมาะสม	4.18	0.73	มาก
3. ท่านได้รับสิทธิในการใช้สวัสดิการต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาค	4.20	0.70	มาก
4. การจัดสวัสดิการไม่มีการกีดกันและจำกัดสิทธิ	4.11	0.74	มาก
5. มีการชี้แจงสิทธิเพื่อเข้ารับสวัสดิการต่าง ๆ ของหน่วยงาน	4.14	0.70	มาก
รวม	4.15	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

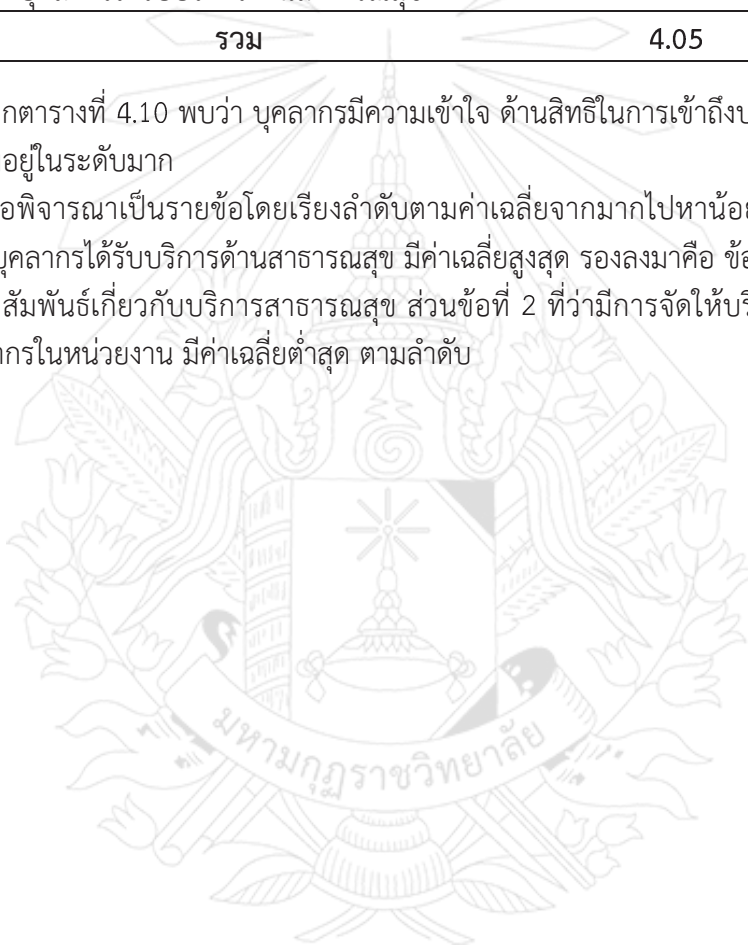
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 3 ที่ว่า ท่านได้รับสิทธิในการใช้สวัสดิการต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาค มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ที่ว่าการจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรเป็นไปอย่างพอเพียงเหมาะสม ส่วนข้อที่ 4 ที่ว่าการจัดสวัสดิการไม่มีการกีดกันและจำกัดสิทธิ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด
 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ

ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสาธารณสุข	4.06	0.75	มาก
2. มีการจัดให้บริการด้านสาธารณสุขให้กับบุคลากรในหน่วยงาน	4.01	0.74	มาก
3. บริการสาธารณสุขสามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากหน่วยงานได้	4.05	0.81	มาก
4. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข	4.04	0.74	มาก
5. ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับบริการด้านสาธารณสุข	4.08	0.76	มาก
รวม	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 5 ที่ว่า ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับบริการด้านสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ที่ว่าหน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสาธารณสุข ส่วนข้อที่ 2 ที่ว่ามีการจัดให้บริการด้านสาธารณสุขให้กับบุคลากรในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน
และประเภทตำแหน่ง ต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	122	4.12	0.51	มาก
หญิง	269	4.10	0.52	มาก
รวม	391	4.10	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อ
จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย และเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	122	4.12	0.51	0.32	0.74
หญิง	269	4.10	0.52		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ของบุคลากร
จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	122	4.15	0.60	มาก
หญิง	269	4.14	0.59	มาก
รวม	391	4.14	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย โดยรวมอยู่
ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ของบุคลากร ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	122	4.15	0.60	0.20	0.84
หญิง	269	4.14	0.59		

จากตารางที่ 4.14 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรจำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	122	4.08	0.59	มาก
หญิง	269	4.06	0.56	มาก
รวม	391	4.06	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	122	4.08	0.59	0.33	0.73
หญิง	269	4.06	0.56		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากรจำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	122	4.17	0.55	มาก
หญิง	269	4.15	0.57	มาก
รวม	391	4.15	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากรที่มี เพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	122	4.17	0.55	0.25	0.79
หญิง	269	4.15	0.57		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความ คุ้มครอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการ สาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากรจำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	122	4.07	0.59	มาก
หญิง	269	4.04	0.60	มาก
รวม	391	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของ รัฐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สติธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากรที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	122	4.07	0.59	0.34	0.72
หญิง	269	4.04	0.60		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสติธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-32 ปี	129	4.05	0.55	มาก
33-47 ปี	179	4.17	0.46	มาก
48-60 ปี	83	4.04	0.56	มาก
รวม	391	4.10	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า 18- 32 ปี, 33-47 ปี, และ 48-60 ปี, อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากรที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.42	2	0.71	2.67	0.70
ภายในกลุ่ม	103.36	388	0.26		
รวม	104.78	390			

จากตารางที่ 4.22 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากร จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-32 ปี	129	4.06	0.61	มาก
33-47 ปี	179	4.22	0.54	มาก
48-60 ปี	83	4.09	0.65	มาก
รวม	391	4.14	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า 18- 32 ปี, 33-47 ปี, และ 48-60 ปี, อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากรที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.27	2	1.13	3.24	0.40
ภายในกลุ่ม	135.98	388	0.35		
รวม	138.25	390			

จากตารางที่ 4.24 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-32 ปี	129	4.02	0.57	มาก
33-47 ปี	179	4.11	0.52	มาก
48-60 ปี	83	4.02	0.64	มาก
รวม	391	4.06	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า 18- 32 ปี, 33-47 ปี, และ 48-60 ปี, อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.80	2	0.40	1.23	0.29
ภายในกลุ่ม	126.89	388	0.32		
รวม	127.69	390			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากร จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-32 ปี	129	4.10	0.58	มาก
33-47 ปี	179	4.21	0.53	มาก
48-60 ปี	83	4.13	0.60	มาก
รวม	391	4.15	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า 18- 32 ปี, 33-47 ปี, และ 48-60 ปี, อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากรที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.95	2	0.47	1.48	0.22
ภายในกลุ่ม	125.32	388	0.32		
รวม	126.28	390			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
18-32 ปี	129	4.02	0.66	มาก
33-47 ปี	179	4.13	0.53	มาก
48-60 ปี	83	3.93	0.61	มาก
รวม	391	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า 18- 32 ปี, 33-47 ปี, และ 48-60 ปี, อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากรที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.34	2	1.17	3.29	0.03*
ภายในกลุ่ม	138.20	388	0.35		
รวม	140.54	390			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.30 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.31 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากรที่มีอายุต่างกัน

อายุ	$\bar{X}$	48-60 ปี	18-32 ปี	33-47 ปี
		3.93	4.02	4.13
48-60 ปี	3.93	-	0.33	0.01*
18-32 ปี	4.02		-	0.10
33-47 ปี	4.13			-

จากตารางที่ 4.31 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความเข้าใจของบุคลากร ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มอายุ 33-47 ปี มีความเข้าใจมากกว่า กลุ่มอายุ 48-60 ปี

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	157	4.16	0.49	มาก
ปริญญาตรี	139	4.04	0.54	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.09	0.51	มาก
รวม	391	4.10	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี,ปริญญาตรี,และสูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.05	2	0.52	1.96	0.14
ภายในกลุ่ม	103.73	388	0.26		
รวม	104.78	390			

จากตารางที่ 4.33 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ของบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	157	4.20	0.58	มาก
ปริญญาตรี	139	4.08	0.62	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.14	0.56	มาก
รวม	391	4.14	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, และ สูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.02	2	0.51	1.14	0.23
ภายในกลุ่ม	137.23	388	0.35		
รวม	138.25	390			

จากตารางที่ 4.35 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	157	4.16	0.56	มาก
ปริญญาตรี	139	3.96	0.57	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.05	0.55	มาก
รวม	391	4.06	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, และ สูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.02	2	1.51	4.70	0.01*
ภายในกลุ่ม	124.67	388	0.32		
รวม	127.69	390			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.37 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.38 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามการมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี
		3.96	4.05	4.16
ปริญญาตรี	3.96	-	0.27	0.00*
สูงกว่าปริญญาตรี	4.05		-	0.10
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.16			-

จากตารางที่ 4.38 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างการมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ที่มีระดับการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี มีความเข้าใจมากกว่า ปริญญาตรี

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	157	4.19	0.55	มาก
ปริญญาตรี	139	4.12	0.59	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.15	0.55	มาก
รวม	391	4.15	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.39 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, และสูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	0.64	0.52
ภายในกลุ่ม	125.86	388	0.32		
รวม	126.28	390			

จากตารางที่ 4.40 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	157	4.10	0.60	มาก
ปริญญาตรี	139	4.02	0.60	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	95	4.02	0.58	มาก
รวม	391	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาตรี, และสูงกว่าปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.55	2	0.27	0.76	0.46
ภายในกลุ่ม	139.99	388	0.36		
รวม	140.54	390			

จากตารางที่ 4.42 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	179	4.06	0.54	มาก
11-20 ปี	174	4.12	0.49	มาก
21 ปีขึ้นไป	38	4.23	0.50	มาก
รวม	391	4.10	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.43 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า 1-10 ปี, 11-20 ปี, และ 21 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.44 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.02	2	0.51	1.92	0.14
ภายในกลุ่ม	103.75	388	0.26		
รวม	104.78	390			

จากตารางที่ 4.44 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ของ บุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	179	4.07	0.60	มาก
11-20 ปี	174	4.18	0.58	มาก
21 ปีขึ้นไป	38	4.32	0.57	มาก
รวม	391	4.14	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.45 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย อยู่ในระดับ มาก เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า 1-10 ปี, 11-20 ปี, และ 21 ปีขึ้นไป อยู่ใน ระดับมาก

ตารางที่ 4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.54	2	1.27	3.63	0.02*
ภายในกลุ่ม	135.71	388	0.35		
รวม	138.25	390			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.46 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเข้าใจ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.47 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามการมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน	X	1-10 ปี	11-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
		4.07	4.18	4.32
1-10 ปี	4.07	-	0.06	0.01*
11-20 ปี	4.18		-	0.18
21 ปีขึ้นไป	4.32			-

จากตารางที่ 4.47 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างการมีความเข้าใจ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า 21 ปีขึ้นไป มีความเข้าใจ มากกว่า 1-10 ปี

ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	179	4.02	0.57	มาก
11-20 ปี	174	4.08	0.56	มาก
21 ปีขึ้นไป	38	4.20	0.59	มาก
รวม	391	4.06	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.48 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า 1-10 ปี, 11-20 ปี, และ 21 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.49 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.13	2	0.56	1.74	0.17
ภายในกลุ่ม	126.56	388	0.32		
รวม	127.69	390			

จากตารางที่ 4.49 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.50 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	179	4.14	0.59	มาก
11-20 ปี	174	4.15	0.52	มาก
21 ปีขึ้นไป	38	4.25	0.62	มาก
รวม	391	4.15	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.50 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า 1-10 ปี, 11-20 ปี, และ 21 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.51 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.43	2	0.21	0.66	0.51
ภายในกลุ่ม	125.85	388	0.32		
รวม	126.28	390			

จากตารางที่ 4.51 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.52 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากร สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1-10 ปี	179	4.02	0.64	มาก
11-20 ปี	174	4.06	0.55	มาก
21 ปีขึ้นไป	38	4.16	0.60	มาก
รวม	391	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.52 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า 1-10 ปี, 11-20 ปี, และ 21 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.53 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.65	2	0.32	0.90	0.40
ภายในกลุ่ม	139.89	388	0.36		
รวม	140.54	390			

จากตารางที่ 4.53 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.54 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากร จำแนกประเภท ตำแหน่ง

ประเภทตำแหน่ง	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทั่วไป	90	4.02	0.50	มาก
วิชาการ	206	4.18	0.50	มาก
อำนวยการ	49	4.05	0.50	มาก
บริหาร	46	4.00	0.55	มาก
รวม	391	4.10	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.54 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อ จำแนกตามประเภทตำแหน่ง พบว่า ทั่วไป, วิชาการ, อำนวยการ, และ บริหาร อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.55 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากรที่มีประเภท ตำแหน่งต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.45	3	0.81	3.09	0.02*
ภายในกลุ่ม	102.33	387	0.26		
รวม	104.78	390			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.55 พบว่า บุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.56 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวม ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน

ประเภทตำแหน่ง	$\bar{X}$	บริหาร	ทั่วไป	อำนวยการ	วิชาการ
		4.00	4.02	4.05	4.18
บริหาร	4.00	-	0.83	0.58	0.03*
ทั่วไป	4.02		-	0.67	0.01*
อำนวยการ	4.05			-	0.13
วิชาการ	4.18				-

จากตารางที่ 4.56 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มวิชาการ มีความเข้าใจ มากกว่า กลุ่มบริหาร มากกว่า กลุ่มทั่วไป

ตารางที่ 4.57 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ของบุคลากร จำแนกประเภทตำแหน่ง

ประเภทตำแหน่ง	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทั่วไป	90	4.06	0.61	มาก
วิชาการ	206	4.21	0.58	มาก
อำนวยการ	49	4.13	0.58	มาก
บริหาร	46	4.00	0.57	มาก
รวม	391	4.14	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.57 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประเภทตำแหน่ง พบว่า ทั่วไป, วิชาการ, อำนวยการ, และ บริหาร อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.58 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.55	3	0.85	2.43	0.06
ภายในกลุ่ม	135.69	387	0.35		
รวม	138.25	390			

จากตารางที่ 4.58 พบว่า บุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันมีความเข้าใจ ด้านความเสมอกันในกฎหมาย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.59 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกประเภทตำแหน่ง

ประเภทตำแหน่ง	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทั่วไป	90	3.98	0.56	มาก
วิชาการ	206	4.15	0.57	มาก
อำนวยการ	49	4.02	0.52	มาก
บริหาร	46	3.90	0.57	มาก
รวม	391	4.06	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.59 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประเภทตำแหน่ง พบว่า ทั่วไป, วิชาการ, อำนวยการ, และ บริหาร อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.60 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.37	3	1.12	3.49	0.01*
ภายในกลุ่ม	124.32	387	0.32		
รวม	127.69	390			

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.60 พบว่า บุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันมีความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.61 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน

ประเภทตำแหน่ง	$\bar{X}$	บริหาร	ทั่วไป	อำนวยการ	วิชาการ
		3.90	3.98	4.02	4.15
บริหาร	3.90	-	0.38	0.27	0.00*
ทั่วไป	3.98		-	0.69	0.02*
อำนวยการ	4.02			-	0.17
วิชาการ	4.15				-

จากตารางที่ 4.61 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความเข้าใจ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มวิชาการ มีความเข้าใจ มากกว่ากลุ่มบริหาร มากกว่า กลุ่มทั่วไป

ตารางที่ 4.62 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากร จำแนกประเภทตำแหน่ง

ประเภทตำแหน่ง	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทั่วไป	90	4.07	0.55	มาก
วิชาการ	206	4.23	0.56	มาก
อำนวยการ	49	4.06	0.54	มาก
บริหาร	46	4.10	0.62	มาก
รวม	391	4.15	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.62 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประเภทตำแหน่ง พบว่า ทั่วไป, วิชาการ, อำนวยการ, และ บริหาร อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.63 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.26	3	0.75	2.35	0.07
ภายในกลุ่ม	124.02	387	0.32		
รวม	126.28	390			

จากตารางที่ 4.63 พบว่า บุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.64 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากร จำแนกตามประเภทตำแหน่ง

ประเภทตำแหน่ง	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทั่วไป	90	3.95	0.55	มาก
วิชาการ	206	4.12	0.58	มาก
อำนวยการ	49	4.00	0.67	มาก
บริหาร	46	3.99	0.63	มาก
รวม	391	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.64 พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามประเภทตำแหน่ง พบว่า ทั่วไป, วิชาการ, อำนวยการ, และบริหาร อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.65 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ของบุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.24	3	0.74	2.09	0.10
ภายในกลุ่ม	138.30	387	0.35		
รวม	140.54	390			

จากตารางที่ 4.65 พบว่า บุคลากรที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันมีความเข้าใจ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.66 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	โดยรวม	ด้านบุคคลย่อม เสมอกันใน กฎหมาย	ด้านการมี เสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็น	ด้านสิทธิใน การได้รับความ คุ้มครอง	ด้านสิทธิในการ เข้าถึงบริการ สาธารณสุขของรัฐ
1. เพศ	0.74	0.84	0.73	0.79	0.72
2. อายุ	0.70	0.40	0.29	0.22	0.03*
3. ระดับการ ศึกษา	0.14	0.23	0.01*	0.52	0.46
4. ประสบการณ์ ในการทำงาน	0.14	0.02*	0.17	0.51	0.40
5. ประเภท ตำแหน่ง	0.02 *	0.06	0.01*	0.07	0.10

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

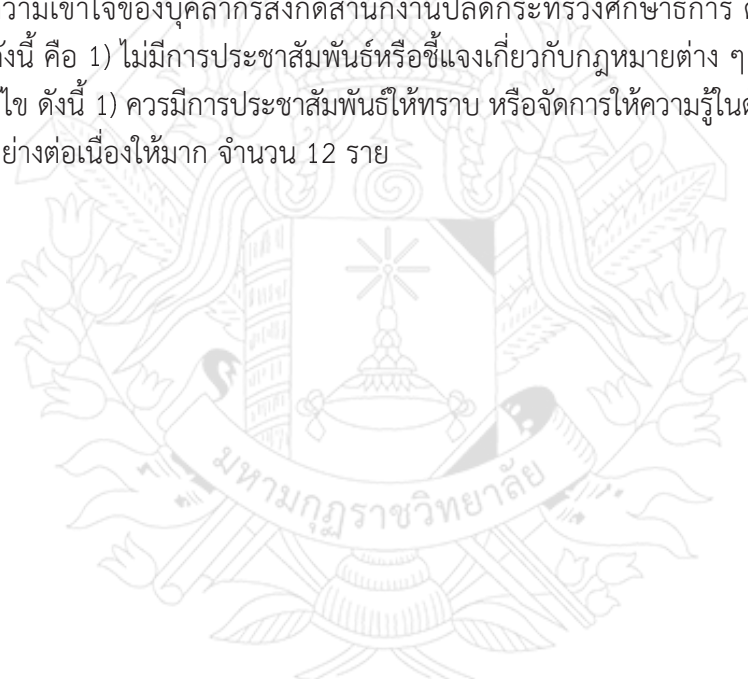
จากตารางที่ 4.66 สรุปได้ว่า ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่ง มีความเข้าใจ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 4.67 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1) ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ	8	1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบหรือจัดการให้ความรู้ในด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่ควรทราบอย่างต่อเนื่องให้มาก	12
รวม	8	รวม	12

จากตารางที่ 4.67 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ดังนี้ คือ 1) ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ จำนวน 8 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ หรือจัดการให้ความรู้ในด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่ควรทราบอย่างต่อเนื่องให้มาก จำนวน 12 ราย

ตารางที่ 4.68 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1) ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	16	1) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร	10
2) ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นให้ผู้บังคับบัญชา	4	เปิดโอกาสให้ทุกส่วนฝ่ายวิจารณ์ได้ตามเสรี	
รวม	20	รวม	10

จากตารางที่ 4.68 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ดังนี้ คือ 1) ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ จำนวน 16 ราย 2) ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นให้ผู้บังคับบัญชา จำนวน 4 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเปิดโอกาสให้ทุกส่วนฝ่ายวิจารณ์ได้ตามเสรี จำนวน 10 ราย

ตารางที่ 4.69 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1) ผู้บริโภคผู้เอาประกันภัย และขาดการเรียกร้องสิทธิประโยชน์	4	1) แจ้งหน่วยงานให้ตรวจสอบหากพบเห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ สคบ.	11
		2) ช่วยกันป้องกันสิทธิผู้บริโภคด้วยการเรียกร้องผ่านหน่วยงานสื่อ	4
รวม	4	รวม	15

จากตารางที่ 4.69 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ดังนี้ คือ 1) ผู้บริโภคผู้เอาประกันภัย และขาดการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ จำนวน 4 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) แจ้งหน่วยงานให้ตรวจสอบหากพบเห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ สคบ. จำนวน 11 ราย 2) ช่วยกันป้องกันสิทธิผู้บริโภคด้วยการเรียกร้องผ่านหน่วยงานสื่อ จำนวน 4 ราย

ตารางที่ 4.70 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1) การให้บริการไม่มีความสะดวก เช่น รอคิวนาน	5	1) การบริการสาธารณสุขของรัฐควรมีการลดขั้นตอนเพื่อความรวดเร็ว	5
		2) ควรหาข้อมูลเรื่องสิทธิบริการสาธารณสุขเพื่อเป็นประโยชน์โดยรวม	5
รวม	5	รวม	10

จากตารางที่ 4.70 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ดังนี้ คือ 1) การให้บริการไม่มีความสะดวก เช่น รอคิวนาน จำนวน 5 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) การบริการสาธารณสุขของรัฐควรมีการลดขั้นตอนเพื่อความรวดเร็ว จำนวน 5 ราย 2) ควรหาข้อมูลเรื่องสิทธิบริการสาธารณสุขเพื่อเป็นประโยชน์โดยรวม จำนวน 5 ราย

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ **ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น** คือ ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นให้เหนือผู้บังคับบัญชา โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เปิดโอกาสให้ทุกส่วนฝ่ายวิจารณ์ได้ตามเสรี

รองลงมา ได้แก่ **ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย** คือ ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ หรือจัดการให้ความรู้ในด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่ควรทราบอย่างต่อเนื่องให้มาก

น้อยที่สุด ได้แก่ **ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ** คือ การให้บริการไม่มีความสะดวก เช่น รอคิวนาน โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ การบริการสาธารณสุขของรัฐควรมีการลดขั้นตอนเพื่อความรวดเร็ว ควรหาข้อมูลเรื่องสิทธิบริการสาธารณสุขเพื่อเป็นประโยชน์โดยรวม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (2) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มีเพศอายุระดับการศึกษาประสบการณ์ในการทำงานและประเภทตำแหน่งที่ต่างกัน (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 18,705 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 391 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วน และตามดุลยพินิจ (Judgment Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยทำการศึกษาจากข้อมูลหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ มากำหนดเป็นข้อคำถามได้แก่

1) แบบสอบถามแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย (1) ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย (2) ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (3) ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง (4) สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 1 ลักษณะ คือ (1) รวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามจำนวน 391 ชุด/คน กระจายไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 1 ลักษณะ คือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การ

วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เกี่ยวกับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ส่วนสถิติเชิงอนุมาน ใช้วิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยจำแนกตามเพศใช้การทดสอบค่าที (t -test) จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่ง ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว คือ (F-test One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ (Least Significant Difference) LSD. ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยเชิงปริมาณตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) **จำแนกตามเพศ** พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 และเป็นเพศชาย จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2

2) **จำแนกตามอายุ** พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 33-47 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 มีอายุ 18-32 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และน้อยที่สุด 48-60 ปีขึ้นไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

3) **จำแนกตามระดับการศึกษา** พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ตามลำดับ

4) **จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน** พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

5) **จำแนกตามประเภทตำแหน่ง** พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประเภทตำแหน่งวิชาการ จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีประเภทตำแหน่งทั่วไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 มีประเภทตำแหน่งอำนวยการ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และน้อยที่สุดมีประเภทตำแหน่งบริหาร จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบุคคลยอมเสมอกัน ในทางกฎหมาย ส่วนด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านบุคคลยอมเสมอกันในทางกฎหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 2 ที่ว่าอายุมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ที่ว่าสภาพร่างกายมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่ 5 ที่ว่าเพศมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 1 ที่ว่าหน่วยงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และข้อที่ 3 ที่ว่าให้มีการลงมติในการดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ที่ว่าให้แสดงความคิดเห็นในการพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่ 2 ที่ว่าหน่วยงานเปิดโอกาสให้ทำการประชาพิจารณ์ดำเนินการต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

4) ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 3 ที่ว่าท่านได้รับสิทธิในการใช้สวัสดิการต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาค มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ที่ว่าการจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรเป็นไปอย่างพอเพียงเหมาะสม ส่วนข้อที่ 4 ที่ว่าการจัดสวัสดิการไม่มีการกีดกันและจำกัดสิทธิ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

5) ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 5 ที่ว่าส่งเสริมให้บุคลากรได้รับบริการด้านสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ที่ว่าหน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสาธารณสุข ส่วนข้อที่ 2 ที่ว่ามีการจัดให้บริการด้านสาธารณสุขให้กับบุคลากรในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของบุคลากร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่งต่างกันดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของบุคลากร ที่มี เพศ ต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านทุก ๆ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของบุคลากร ที่มี อายุ ต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัด

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของบุคลากร ที่มี **ระดับการศึกษา** ต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของบุคลากร ที่มี **ประสบการณ์ในการทำงาน** ต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5) ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ของบุคลากร ที่มี **ประเภทตำแหน่ง** ต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย ดังนี้ คือ 1) ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ จำนวน 8 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ หรือจัดการให้ความรู้ในด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่ควรทราบอย่างต่อเนื่องให้มาก จำนวน 12 ราย

ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ดังนี้ คือ 1) ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ จำนวน 16 ราย 2) ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นให้เหนือผู้บังคับบัญชา จำนวน 4 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเปิดโอกาสให้ทุกส่วนฝ่ายวิจารณ์ได้ตามเสรี จำนวน 10 ราย

ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ดังนี้ คือ 1) ผู้บริโภคผู้เอาผิดเอาเปรียบ และขาดการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ จำนวน 4 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) แจ้งหน่วยงานให้ตรวจสอบหากพบเห็นสิ่ง

ที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ สคบ. จำนวน 11 ราย 2) ช่วยกันป้องกันสิทธิผู้บริโภคด้วยการเรียกร้องผ่านหน่วยงานสื่อ จำนวน 4 ราย

ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ดังนี้ คือ 1) การให้บริการไม่มีความสะดวก เช่น รอคิวนาน จำนวน 5 ราย โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) การบริการสาธารณสุขของรัฐควรมีการลดขั้นตอนเพื่อความรวดเร็ว จำนวน 5 ราย 2) ควรหาข้อมูลเรื่องสิทธิบริการสาธารณสุขเพื่อเป็นประโยชน์โดยรวม จำนวน 5 ราย

สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ **ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น** คือ ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นให้เหนือผู้บังคับบัญชา โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เปิดโอกาสให้ทุกส่วนฝ่ายวิจารณ์ได้ตามเสรี

รองลงมา ได้แก่ **ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย** คือ ไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ หรือจัดการให้ความรู้ในด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่ควรทราบอย่างต่อเนื่องให้มาก

น้อยที่สุด ได้แก่ **ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ** คือ การให้บริการไม่มีความสะดวก เช่น รอคิวนาน โดยมีแนวทางแก้ไข ดังนี้ การบริการสาธารณสุขของรัฐควรมีการลดขั้นตอนเพื่อความรวดเร็ว ควรหาข้อมูลเรื่องสิทธิบริการสาธารณสุขเพื่อเป็นประโยชน์โดยรวม

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

ผลจากการวิจัย พบว่า บุคลากรมีความเข้าใจ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ในปัจจุบันทุกคนทั้งประชาชน มีความเข้าใจต่อสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น สังเกตได้ความเอาใจใส่ในสิทธิประโยชน์ส่วนรวมต่าง ๆ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากในปัจจุบันการสื่อสารต่าง ๆ มีความรวดเร็วและหลายช่องทางในการรับรู้ข่าวสาร ทำให้เกิดการติดตามเรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนมัททนต์ สุรินทร์อาภรณ์** (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และพุทธศักราช 2540 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย: กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และ

พุทธศักราช 2540 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ ผลจากการศึกษาพบว่า หลักการสำคัญในการใช้สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการนำรูปธรรมมาบังคับใช้จริง และได้รับการคุ้มครองโดยการเยียวยาจากองค์กรของรัฐในรูปแบบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน การสร้างมาตรการทำให้สิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ ในทางปฏิบัติเป็นอย่างดี โดยมีการรับรองสิทธิของพลเมืองการรับรองสิทธิในฐานะสิทธิมนุษยชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย พบว่า บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า บุคคลทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง จึงมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จริยา อัครวิทย์** (2550, บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 264 กรณีศาลเห็นเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประเทศไทยว่ากระบวนการของฝ่ายตุลาการมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างมากมาย ตั้งแต่มาตรา 26 – มาตรา 65 รวม 40 มาตรา และมีองค์กรเกิดขึ้นใหม่ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครอง เพื่อดำเนินการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว ซึ่งเดิมบทบาทของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองมีเพียงแต่ศาลยุติธรรมและศาลทหาร แต่เนื่องจากศาลทหารที่เป็นองค์กรที่พิจารณาความอาญาของข้าราชการฝ่ายทหารเท่านั้น ประกอบกับการดำเนินงานยังมีสายการบังคับบัญชา จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง จึงมีแต่เพียงศาลยุติธรรมเท่านั้นที่สามารถแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ ซึ่งศาลยุติธรรมก็เน้นหนักทางคดีทางแพ่งและทางอาญาเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีศาลปกครองจึงเสมือนเป็นการอุดช่องว่างละเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีข้อพิพาทกับหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการในช่องนี้ได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมก็ถือว่าองค์กรในกระบวนการของฝ่ายตุลาการสามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งคือรูปแบบ แต่ในสาระของฝ่ายตุลาการในการดำเนินการยังมีปัญหา คือ ตุลาการส่วนมากยังติดอยู่กับตัวบทกฎหมายที่บัญญัติ ติดอยู่กับการตีความที่กำหนดโดยตัวอักษร มิได้มองทะลุถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากตุลาการแล้วผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ อัยการ ทนายความ หรือแม้แต่คู่ความก็ยังสับสนและไม่มั่นใจในความใหม่ของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ประกอบกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพตามมาตราต่าง ๆ ไม่มีสภาพบังคับ คือเหมือนกับการเขียนลอยๆ เมื่อไม่มีสภาพบังคับบัญญัติไว้ชัดเจน เช่น บทลงโทษของกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา จึงทำให้ไม่กล้าที่จะตีความ ดังนั้นการที่ศาลจะหยิบยกขึ้นมาจึงเป็นเรื่องที่แทบจะเป็นไปไม่ได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของ **ด้านความเสมอกันในกฎหมาย** พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ข้อที่ 2 ที่ว่าอายุมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า อายุซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในการทำงานหรือดำเนินงาน แต่ปัจจัยที่สำคัญก็คือการเพิ่มพูนทักษะความรู้โดยการคิดหรือกระทำ ซึ่งในส่วนนี้จึงทำให้เกิดความเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิคม คมชยหยก (2553)** ได้ศึกษาความเข้าใจของทหารที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาความเข้าใจของทหารที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของทหารที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มี อายุ เงินเดือน และวุฒิการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมความเข้าใจของทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุमान คือ การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ผลการวิจัยพบว่า 1) ทหารกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ มีความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าด้านรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากอันดับรองลงมาคือด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือด้านอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทหารที่มีอายุ และเงินเดือนต่างกัน มีความเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ทหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน 3) ปัญหาจากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ทหารที่มียศต่ำ มักถูกปิดกั้นจากผู้บังคับบัญชาในการแสดงออกทางความคิด วินัยของทหารทำให้ชีวิตประจำวันไม่เอื้อต่อประชาธิปไตย ทหารถูกปิดกั้นจากผู้บังคับบัญชาไม่สามารถแสดงออกทางการเมืองได้ 4) แนวทางส่งเสริมพบว่า ควรให้ได้แสดงออกทางด้านความคิดโดยเฉพาะทางการเมืองมากขึ้น ควรส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตยจากข่าว การสื่อต่าง ๆ ทุกวัน ควรปลูกฝังให้ทหารได้มีความเข้าใจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ 5 ที่ว่าเพศมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เพศนั้นถือได้ว่าเป็นการบ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนแห่งความเป็นชายหรือหญิง ถือได้ว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยอาจคำนึงถึงความพร้อมแห่งการดำเนินกิจกรรมงานนั้น ๆ แต่ก็ถือได้ว่ามีความเสมอภาคต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กาวิ สารบุตร (2551)** ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย

อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อสอบวัดความรู้ ความเข้าใจหลักการ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำนวน 21 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .61 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดมีความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นระดับชั้นทั้งสามชั้นพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในระดับน้อย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในระดับน้อย 2. ตามค่าเฉลี่ยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2) **ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น** พบว่า บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า บุคลากรรวมถึงประชาชนต่าง ๆ ล้วนมีส่วนร่วมในการอยากแสดงความรู้สึกรู้สึกความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ เช่น ในหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชราภรณ์ กองอุบล (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญ ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งแยกสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่มีเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ได้แก่ สิทธิในมโนธรรมความคิด สิทธิที่มุ่งหมายต่อการคุ้มครองชีวิตและร่างกาย และสิทธิในทางศาล เนื่องจากสิทธิทั้งสามฐานนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตที่บุคคลทุกคนควรจะต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกัน

2. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่ถูกจำกัดมากกว่าบุคคลทั่วไป ได้แก่ เสรีภาพในการเคลื่อนไหว สิทธิส่วนตัว เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร สิทธิและเสรีภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ เสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เป็นต้น สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขัง กลุ่มนี้ถูกจำกัดเพราะเป็นผลโดยตรงจากการลงโทษตามคำพิพากษาของศาล เนื่องจากความจำเป็นทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา กล่าวคือ เพื่อให้สาสม เพื่อป้องกัน เพื่อดัดแปลง และเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย หรือเนื่องจากเหตุผลเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือการปกครองเรือนจำ

3. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่อาจถูกตัดไม่ให้มีเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ได้แก่ เสรีภาพในการเดินทางและสิทธิทางการเมือง เป็นต้น สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังกลุ่มนี้อาจถูกตัดเนื่องมาจากความคิดเรื่องบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะต้องห้ามประการหนึ่งในเรื่องการไม่ให้สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง เช่น สิทธิการเลือกตั้ง ความคิดเรื่องบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้อื่น เป็นลักษณะต้องห้ามไม่ให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเกรงว่าจะมีการใช้อิทธิพลให้ลงคะแนนเสียงได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของ **ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น** พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ข้อที่ 1 ที่ว่าหน่วยงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การเปิดโอกาสในการแสดงออกถึงแนวความคิดเห็นนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม เป็นการเผยแพร่ข้อมูลกับบุคคลใกล้ชิด เช่นในครอบครัว เพื่อนฝูง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วราพรรณ สมักกลาง** (2556) ได้ศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนเขตคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเมืองภาคประชาชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยเรียงลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเมืองภาคประชาชน ด้านการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาทางการเมือง และด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ประชาชนเขตคลองเตยที่มีเพศและอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกันประชาชนเขตคลองเตยได้เสนอปัญหา คือ 1) ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า มีความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อนักการเมือง จึงมีข้อเสนอแนะ คือ การแสดงความคิดเห็นมีความเสรีและยังคงด้วยกฎหมาย ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้งไม่ใช่มาจากการยึดอำนาจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักนำผู้อื่นสนทนาทางการเมือง พบว่า มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อตนเอง จึงมีข้อเสนอแนะ คือ ผู้ชักนำต้องแนะนำ สร้างความเข้าใจการออกไปใช้สิทธิ์เลือกบุคคลที่ดี 3) เท่านั้น จึงมีข้อเสนอแนะ คือ การรณรงค์ในการเลือกตั้งเมื่อสิ้นสุดแล้ว นักการเมืองที่ได้ตำแหน่งควรเข้ามาดูแลประชาชนที่ให้นโยบายไว้ 4) ด้านการเมืองภาคประชาชน พบว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในทางการเมือง มีความรู้สึกร่วมกันว่า การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นพันธกิจที่สำคัญ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ 2 ที่ว่าหน่วยงานเปิดโอกาสให้ทำการประชาพิจารณ์ดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การเปิดโอกาสหรือการมีเวทีให้สามารถแสดงออกถึงแนวทางความคิด เป็นกิจกรรมที่กระทำในบางกลุ่ม เช่น การชุมนุม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนมัทกานต์ สุรินทร์อาภรณ์** (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และพุทธศักราช 2540 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และพุทธศักราช 2540 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ ผลจากการศึกษาพบว่า หลักการสำคัญในการใช้สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการนำรูปธรรมมาบังคับใช้จริง และได้รับการคุ้มครองโดยการเยียวยาจากองค์กรของรัฐในรูปแบบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจรัฐ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน การสร้างมาตรการทำให้สิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ทางปฏิบัติเป็นอย่างดี โดยมีการรับรองสิทธิของพลเมืองการรับรองสิทธิในฐานะสิทธิมนุษยชน

3) ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง พบว่า บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า จากการมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ นั้น ทำให้ประชาชนมีการติดตามข่าวสารกันมากขึ้น และเกิดความพึงตระหนักถึงคุณประโยชน์สิทธิของผู้บริโภคที่พึงจะได้รับในการคุ้มครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จริยา อัครวิทย์ (2550, บทคัดย่อ)** ศึกษากระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 264 กรณีศาลเห็นเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประเทศไทยว่ากระบวนการของฝ่ายตุลาการมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างมากมาย ตั้งแต่มาตรา 26 - มาตรา 65 รวม 40 มาตรา และมีองค์กรเกิดขึ้นใหม่ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครอง เพื่อดำเนินการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว ซึ่งเดิมบทบาทของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองมีเพียงแต่ศาลยุติธรรมและศาลทหาร แต่เนื่องจากศาลทหารที่เป็นองค์กรที่พิจารณาความอาญาของข้าราชการฝ่ายทหารเท่านั้น ประกอบกับการดำเนินงานยังมีสายการบังคับบัญชา จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง จึงมีแต่เพียงศาลยุติธรรมเท่านั้นที่สามารถแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ ซึ่งศาลยุติธรรมก็เน้นหนักทางคดีทางแพ่งและทางอาญาเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีศาลปกครองจึงเสมือนเป็นการอุดช่องว่างละเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีข้อพิพาทกับหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการในช่องนี้ได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมก็ถือว่าองค์กรในกระบวนการของฝ่ายตุลาการสามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งคือรูปแบบ แต่ในสาระของฝ่ายตุลาการในการดำเนินการยังมีปัญหา คือ ตุลาการส่วนมากยังติดอยู่กับตัวบทกฎหมายที่บัญญัติ ติดอยู่กับการตีความที่กำหนดโดยตัวอักษร มิได้มองทะลุถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากตุลาการแล้วผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ อัยการ ทนายความ หรือแม้แต่คู่ความก็ยังสับสนและไม่มั่นใจในความใหม่ของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ประกอบกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพตามมาตราต่าง ๆ ไม่มีสภาพบังคับ คือเหมือนกับการเขียนลอย ๆ เมื่อไม่มีสภาพบังคับบัญญัติไว้ชัดเจน เช่น บทลงโทษของกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา จึงทำให้ไม่กล้าที่จะตีความ ดังนั้นการที่ศาลจะหยิบยกขึ้นมาจึงเป็นเรื่องที่แทบจะเป็นไปไม่ได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของ **ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง** พบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ข้อที่ 3 ที่ว่าท่านได้รับสิทธิในการใช้สวัสดิการต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาค ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การที่ประชาชนได้รับความคุ้มครองสิทธิ หรือคุณประโยชน์นั้น ถือว่ามีความสำคัญและจำเป็น จึงทำให้ได้รับความเป็นธรรมและเกิดความเสมอภาคตามมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนม์ทกานต์ สุรินทร์อาภรณ์ (2550, บทคัดย่อ)** ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย :

กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และ พุทธศักราช 2540 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และพุทธศักราช 2540 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ ผลจากการศึกษาพบว่า หลักการสำคัญในการ ใช้สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครองไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการนำรูปธรรมมาบังคับใช้จริง และได้รับการคุ้มครองโดยการ เยียวยาจากองค์กรของรัฐในรูปแบบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของ การใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน การสร้างมาตรการทำให้สิทธิ และเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ ในทางปฏิบัติเป็นอย่างดี โดยมีการรับรองสิทธิ ของพลเมืองการรับรองสิทธิในฐานะสิทธิมนุษยชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ 4 ที่ว่าการจัดสวัสดิการไม่มีการกีดกันและจำกัดสิทธิ ซึ่งมี ค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การจัดสวัสดิการนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ดี มีความสำคัญและ จำเป็นต่อประโยชน์สุขโดยรวมของประชาชน ดังนั้นจึงไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิของประชาชน และ มีการดำเนินการให้ความสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์** ได้วิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ของข้าราชการสังกัดสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” ผลของการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบหลังเลือกตั้ง อยู่ใน ระดับปานกลาง

4) ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการมีความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับ การบริการสาธารณสุขของรัฐโดยการปฏิบัติด้วยความเท่าเทียมกันเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ถือว่า เป็นปัจจัยพื้นฐานเป็นสิทธิประโยชน์ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จริยา อัครวิทย์** (2550, บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 264 กรณีศาลเห็นเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของประเทศไทยว่ากระบวนการของฝ่ายตุลาการมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ได้รับรองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนไว้อย่างมากมาย ตั้งแต่มาตรา 26 – มาตรา 65 รวม 40 มาตรา และมีองค์กร เกิดขึ้นใหม่ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครอง เพื่อดำเนินการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ดังกล่าว ซึ่งเดิมบทบาทของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองมีเพียงแต่ศาลยุติธรรมและศาลทหาร แต่ เนื่องจากศาลทหารที่เป็นองค์กรที่พิจารณาความอาญาของข้าราชการฝ่ายทหารเท่านั้น ประกอบกับ การดำเนินงานยังมีสายการบังคับบัญชา จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนอย่างแท้จริง จึงมีแต่เพียงศาลยุติธรรมเท่านั้นที่สามารถแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ ซึ่งศาล ยุติธรรมก็เน้นหนักทางคดีทางแพ่งและทางอาญาเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีศาลปกครองจึงเสมือนเป็นการ อดช่องว่างละเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีข้อพิพาทกับหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการในช่องนี้ได้

ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมก็ถือได้ว่าองค์กรในกระบวนการของฝ่ายตุลาการสามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งคือรูปแบบ แต่ในสาระของฝ่ายตุลาการในการดำเนินการยังมีปัญหา คือ ตุลาการส่วนมากยังติดอยู่กับตัวบทกฎหมายที่บัญญัติ ติดอยู่กับการตีความที่กำหนดโดยตัวอักษร มิได้มองทะลุถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากตุลาการแล้วผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ อัยการ ทนายความ หรือแม้แต่คู่ความก็ยังสับสนและไม่มั่นใจในความใหม่ของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ประกอบกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพตามมาตราต่าง ๆ ไม่มีสภาพบังคับ คือเหมือนกับการเขียนลอย ๆ เมื่อไม่มีสภาพบังคับบัญญัติไว้ชัดเจน เช่น บทลงโทษของกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา จึงทำให้ไม่กล้าที่จะตีความ ดังนั้นการที่ศาลจะหยิบยกขึ้นมาจึงเป็นเรื่องที่แทบจะเป็นไปไม่ได้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ข้อที่ 5 ที่ว่าส่งเสริมให้บุคลากรได้รับบริการด้านสาธารณสุขซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า ปัจจัยพื้นฐานของประชาชนคือการได้รับการบริการจากทางรัฐโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ จึงมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทุกคนได้รับการใช้สิทธิคุณประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พัชรภรณ์ กองอุบล** (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญ ผลการวิจัยพบว่า สามารถแบ่งแยกสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่มีเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ได้แก่ สิทธิในมโนธรรมความคิด สิทธิที่มุ่งหมายต่อการคุ้มครองชีวิตและร่างกาย และสิทธิในทางศาล เนื่องจากสิทธิทั้งสามฐานนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตที่บุคคลทุกคนควรจะต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกัน

2. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่ถูกจำกัดมากกว่าบุคคลทั่วไป ได้แก่ เสรีภาพในการเคลื่อนไหว สิทธิส่วนตัว เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร สิทธิและเสรีภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ เสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เป็นต้น สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขัง กลุ่มนี้ถูกจำกัดเพราะเป็นผลโดยตรงจากการลงโทษตามคำพิพากษาของศาล เนื่องจากความจำเป็นทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา กล่าวคือ เพื่อให้สาสม เพื่อป้องกัน เพื่อตัดแปลง และเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย หรือเนื่องจากเหตุผลเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือการปกครองเรือนจำ

3. สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังที่อาจถูกตัดไม่ให้มีเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ได้แก่ เสรีภาพในการเดินทางและสิทธิทางการเมือง เป็นต้น สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังกลุ่มนี้อาจถูกตัดเนื่องมาจากความคิดเรื่องบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะต้องห้ามประการหนึ่งในเรื่องการไม่ให้สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง เช่น สิทธิการเลือกตั้ง ความคิดเรื่องบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้อื่น เป็นลักษณะต้องห้ามไม่ให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะเกรงว่าจะมีการใช้อิทธิพลให้ลงคะแนนเสียงได้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ 2 ที่ว่ามีการจัดให้บริการด้านสาธารณสุขให้กับบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับการบริการจากทางรัฐโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ โดยการจัดการด้านสาธารณสุขให้กับบุคลากรในหน่วยงานรวมถึงอื่น ๆ ทั่วไปให้มีความเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนมัทกานต์ สุรินทร์อาภรณ์** (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : กรณีศึกษา

การเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และพุทธศักราช 2540 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : กรณีศึกษาการเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 3 พุทธศักราช 2517 และพุทธศักราช 2540 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ ผลจากการศึกษาพบว่า หลักการสำคัญในการใช้สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการนำรัฐธรรมนูญมาบังคับใช้จริง และได้รับการคุ้มครองโดยการเยียวยาจากองค์กรของรัฐในรูปแบบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และการตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน การสร้างมาตรการทำให้สิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ ในทางปฏิบัติเป็นอย่างดี โดยมีการรับรองสิทธิของพลเมืองการรับรองสิทธิในฐานะสิทธิมนุษยชน

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่งต่างกัน ดังนี้

พบว่า บุคลากร ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทตำแหน่งต่างกัน มีความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1) จากสมมติฐานที่ 1 บุคลากร ที่มีเพศต่างกัน มีความเข้าใจแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีเพศต่างกัน มีความเข้าใจ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่าทั้งผู้หญิงและผู้ชาย มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่เหมือนกัน ก็ไม่ส่งผลต่อความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้แตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิฤบล รูปเรียม** ได้ทำการศึกษาความเข้าใจของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ อำเภอวนรวนิวาส จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลธาตุ อำเภอวนรวนิวาส จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ พบว่าไม่แตกต่างกัน

2) จากสมมติฐานที่ 2 บุคลากร ที่มีอายุต่างกัน มีความเข้าใจแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีอายุต่างกัน มีความเข้าใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เป็นเพราะอายุต่างกัน ทักษะคติประสบการณ์มุมมองจึงต่างกัน เป็นเพราะว่าความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีอายุต่างกันแต่ก็มีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วราพรรณ สมิกกลาง** ได้ศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

3) จากสมมติฐานที่ 3 บุคลากร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเข้าใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เป็นเพราะว่าความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แต่ก็มีมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราพรรณ สมิกลาง ได้ศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา กัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

4) จากสมมติฐานที่ 4 บุคลากร ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความเข้าใจแตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความเข้าใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เป็นเพราะว่าความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันแต่ก็มีมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราพรรณ สมิกลาง ได้ศึกษา เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน กัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

5) จากสมมติฐานที่ 5 บุคลากร ที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีความเข้าใจแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีประเภทตำแหน่งต่างกัน มีความเข้าใจโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ประเภทตำแหน่งนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะเป็นหน้าที่เฉพาะทางหรือในด้านนั้น ๆ เป็นเพราะว่าความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่าประชาชนที่มีประเภทตำแหน่งต่างกันแต่ก็มีมีความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ครองชัย ภูริเมธากร ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประเภทตำแหน่ง กัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย

มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 1 คือ ด้านบุคคลยอมเสมอกันในทางกฎหมายซึ่งมีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น หน่วยงานควรส่งเสริมและสร้างค่านิยมในการให้ความเสมอภาค เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีระเบียบ และป้องกันการเอาเปรียบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้ช่องทางของกฎหมายต่างๆ เป็นต้น

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 2 คือ ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นซึ่งมีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ทางหน่วยงานควรส่งเสริมด้านเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือการชี้แนะผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อนำผลการแสดงความคิดเห็นนั้นมาปรับใช้งาน ตามความเหมาะสม

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 3 คือ ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง ซึ่งมีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ทางหน่วยงานควรส่งเสริมสิทธิของผู้บริโภค เพราะอาจมีผลกระทบต่อการทำงาน ให้ระลึกอยู่เสมอว่าจะต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของทางบุคลากร เพื่อจะได้นำพาให้ประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

4) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 4 คือ ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ ซึ่งมีค่าแปรผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ทางหน่วยงานควรส่งเสริมสิทธิของบุคลากรให้ได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ เพราะอาจมีผลกระทบต่อการทำงาน และเพื่อให้เกิดความมีสุขกายใจที่ดี การทำงานนั้นๆ ก็จะมีความสุข

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” พบว่า ผู้วิจัยมีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจนำมาทำวิจัยอีกหลายประเด็น แต่งานวิจัยเล่มนี้ไม่อาจนำมาใช้ได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมการใช้สิทธิและเสรีภาพตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสิทธิและเสรีภาพตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “ทัศนคติทางด้านสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย”

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กิริติ บุญเจือ. (2525). *สารานุกรมปรัชญา*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- จรรยา สุภาพ. (2535). *ระบบการเมืองเปรียบเทียบ*. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- จำนง พรายแถมแซ. (2531). *เทคนิคการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กับการซ่อมเสริม(ตามทักษะกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์)*. กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช.
- จิตรา วสุวานิช. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชะวักชัย ภาคินธุ์. (2548). *กระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติสิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพมหานคร : โอ,เอส, พรีนติ้งเฮ้าส์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). *เทคนิคการวัดผล*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ชรินทร์ สันประเสริฐ. (2526). *รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์อักษร..
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : แฮาส์ เคอร์มิสท์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช. (2560).
- ลิขิต ธีรเวคิน, ศ.ดร. (2552). *หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ*.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรการสอน-มิติใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- สุจินต์ ธรรมชาติ. (2548). *การวิจัยภาคปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมชัย วงษ์นายะ,รศ.ดร. และ ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์, รศ.ดร. (2551). *เอกสารประกอบการสอน วิชาการวิจัย*. ม.ป.พ.
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2547). *การวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- อนันต์ ศรีโสภณ. (2525). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2545). *เทคโนโลยีการศึกษา : หลักการและแนวคิดสู่ปฏิบัติ การผลิตเอกสาร และตำรามหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา*.

2) บทความจากเว็บไซต์ (Web Site)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. “ข้อมูลพื้นฐานประวัติ”. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เดือนพฤศจิกายน 2561. จาก <http://www.ops.moe.go.th/ops2017/>.

3) สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/งานวิจัย

กาญจนาวัลย์ ปานเฟื่อง. (2545). *ความรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในจังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. บทความย่อ วิทยานิพนธ์ปลายภาคปีการศึกษา 2544.

กาวิ สารบุตร. (2551). *ความเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหนองเหล็ก ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด*. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

จรรยา อัครวิทย์. (2550). *กระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิด บทบัญญัติแห่งกฎหมายศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 มาตรา 264 กรณีศาลเห็นเอง, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

นิคม คมชยหยก. (2553). *ความเข้าใจของทหารที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 33 ค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่*. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พัชรภรณ์ กองอุบล. (2546). *สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องขังตามรัฐธรรมนูญ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วราพรรณ สมี่กลาง. (2556). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เขตคลองเตย ชุมชนแฟลต 1-10 กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

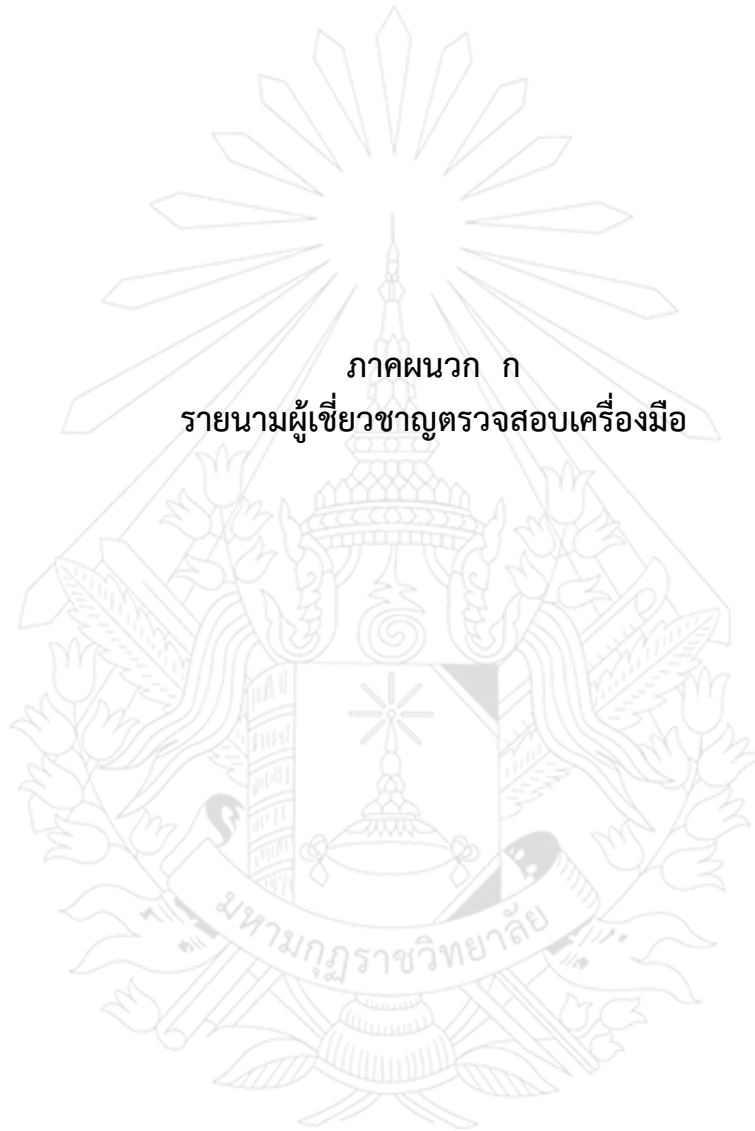
สาธิต มิตรรัก. (2545). *ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อารีรัตน์ พัฒนโสภณพงศ์. (2556). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2550 ของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร”. งานวิจัย, กรุงเทพมหานคร, เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รศ.ดร.ศรชัย ท้าวมิตร

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Science.)
 ศึกษาศาสตร์ M.A.
 ศน.บ. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
 อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

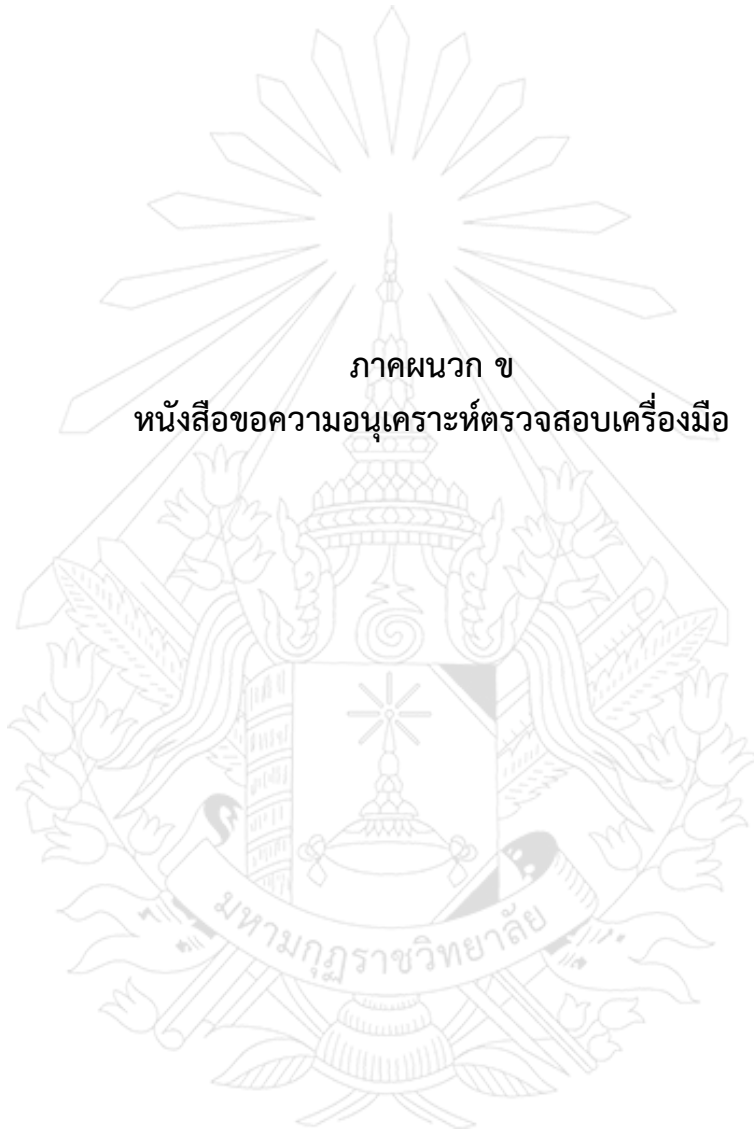
2. ดร.จักรวาล สุขไมตรี

วุฒิการศึกษา พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) มจร.
 ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
 อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. ดร.เจริญ ภูวิจิตร

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Science.)
 พบ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 น.บ. (นิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ตำแหน่งปัจจุบัน นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒ ๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/ว)๕๐๙ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ. ดร. ศรชัย ท้าวมิตร

ด้วย นายธีรวิทย์ มานิตกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๙๒๐๑๕๐๓๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (UNDERSTANDING TOWARD THE RIGHT AND FREEDOM ACCORDING TO THE CONSTITUTION OF THAI KINGDOM BE.2560 OF PERSONNEL IN THE OFFICE OF EDUCATION PERMANENT SECRETARY)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย(IOC) ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิฯ เพื่อเป็นข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

(พระมหากษัตริย์ ญาณวชิโรดม, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โทร. ๐-๒ ๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐

ที่ ศธ ๖๐๐๒/ว.ศ.๐๗ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย(IOC)

เจริญพร ดร. จักรวาล สุขไมตรี

ด้วย นายธีรวิทย์ มานิตกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๙๒๐๑๕๐๓๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติ
หัวข้อสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (UNDERSTANDING TOWARD THE RIGHT AND
FREEDOM ACCORDING TO THE CONSTITUTION OF THAI KINGDOM BE.2560 OF PERSONNEL IN
THE OFFICE OF EDUCATION PERMANENT SECRETARY)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านอนุเคราะห์เป็น
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย(IOC) ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิฯ เพื่อเป็นข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
ดังกล่าว

(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Ms๑๑๑๑๑.

๒๑ มี.ค. ๒๕๖๑

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๑๙๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ บ้านวัดสุวรรณ ถ.ศาลาया-นครชัยศรี
ต.ศาลาया อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๔๔-๖๐๖๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑

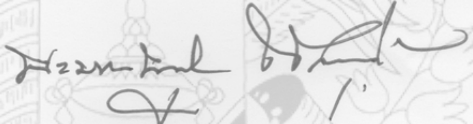
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร. เจริญ ภู่วิจิตร นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

ด้วย นายธีรวิทย์ มานิตกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๙๒๐๑๕๐๓๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติ
หัวข้อสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๖๐ ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (UNDERSTANDING TOWARD THE RIGHT
AND FREEDOM ACCORDING TO THE CONSTITUTION OF THAI KINGDOM BE.2560 OF
PERSONNEL IN THE OFFICE OF EDUCATION PERMANENT SECRETARY)” มีความประสงค์จะ
ขอให้ท่านเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC) ในฐานะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิฯ เพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย จึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้ท่านตรวจ
เครื่องมือวิจัย ดังกล่าว ให้นักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระมหาบุญศรี ภาณุวฑฒ, ผ.ศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

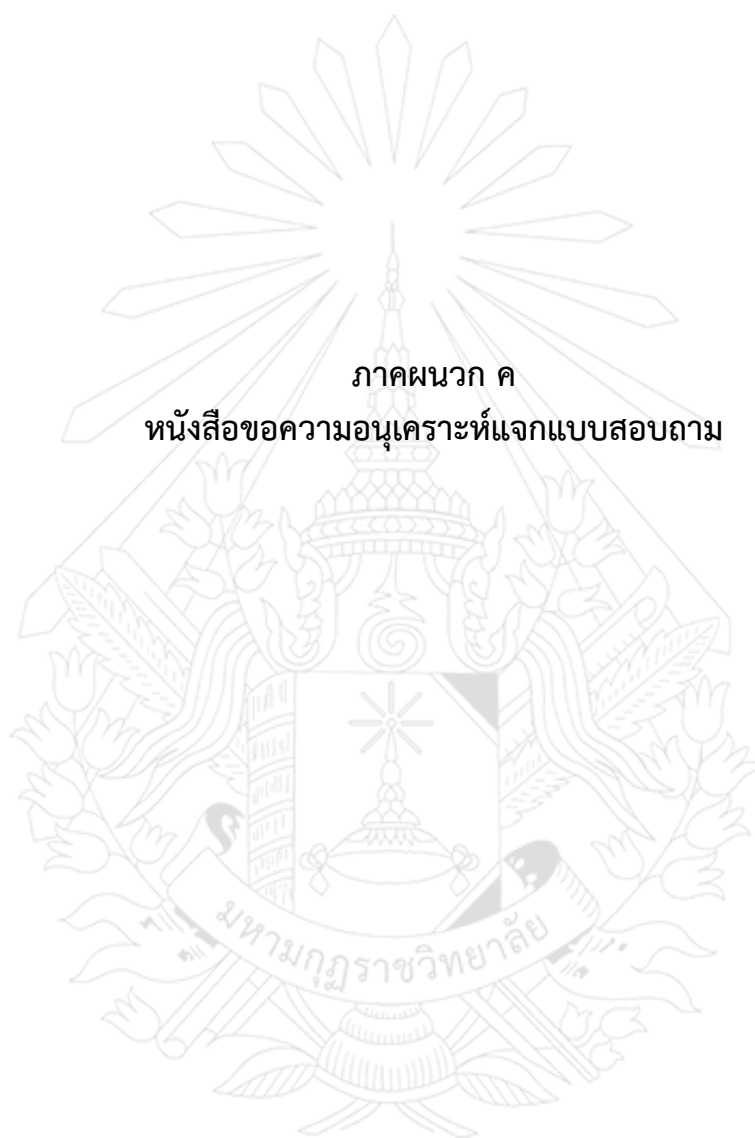
๒๖๒๕/๑๖๒

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลาया-นครชัยศรี ต.ศาลาया อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๕๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๕๙-๑๐๖๒ โทรสาร : ๐-๒๕๔๔-๖๐๔๑

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๕๓๒

๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)
 เจริญพร ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วย นายธีรวิทย์ มานิตกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๙๒๐๑๕๐๓๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตร
 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติ
 หัวข้อสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
 ๒๕๖๐ ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (UNDERSTANDING TOWARD THE RIGHT
 AND FREEDOM ACCORDING TO THE CONSTITUTION OF THAI KINGDOM BE.2560 OF
 PERSONNEL IN THE OFFICE OF EDUCATION PERMANENT SECRETARY)” มีความประสงค์จะ
 ขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการทดลองเก็บข้อมูล (Tryout) เพื่อเป็นข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์
 ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเก็บข้อมูล
 (Tryout) ดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

ขอเจริญพร

kmolp
 (พระศรีวิญาณภรณ์, ดร.)
 รักษาราชการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑๒/๑๐๖.
[Signature]

(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)
 ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 1.2 ต.ค. 2561
 สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐-๒๕๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร : ๐-๒๕๔๔-๖๐๔๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 ๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
 โทร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๖๐

กบค.สอ.สป.
 รับที่ 6691
 วันที่ 2 ต.ค. 2561
 เวลา 15.06.3
 ผู้รับ *[Signature]*
 ๒๕๖

กระทรวงศึกษาธิการ
 เลขรับ 21850
 วันที่ - 2 ต.ค. 2561
 เวลา 14.49 กบ.สอ.สป.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 รับที่ 810
 วันที่ 2 ต.ค. 2561
 เวลา 15.07

12
(16.12.24.)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 16
๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

ลบก.สอ.สป.
6690
รับที่ 16 ต.ค. 2561
เวลา 13.46 น.
ผู้รับ น. กอ

ที่ ศธ ๖๐๐๒/๕๓๓

๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๑

กระทรวงศึกษาธิการ
เลขรับ 21851
วันที่ - 2 ต.ค. 2561
เวลา 14.49 กก.สอ.สป.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
รับที่ 6811
รับที่ ต.ค. 2561
เวลา 13.09

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเก็บข้อมูล
เจริญพร ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ด้วย นายธีรวิทย์ มานิตกุล เลขทะเบียนนักศึกษา ๕๙๒๐๑๕๐๓๓๒๐๐๙ นักศึกษาหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติ
หัวข้อสารนิพนธ์เรื่อง “ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๖๐ ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (UNDERSTANDING TOWARD THE RIGHT
AND FREEDOM ACCORDING TO THE CONSTITUTION OF THAI KINGDOM BE.2560 OF
PERSONNEL IN THE OFFICE OF EDUCATION PERMANENT SECRETARY)” มีความประสงค์จะ
ขอให้ท่านอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัยจึงเจริญพรมายังท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม
เก็บข้อมูล ดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

ขอเจริญพร

(พระศรีวินยาภรณ์, ดร.)

รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มอ. สอ.

ดล กอ.ด.

(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

12 ต.ค. 2561

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อาคารสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (B 7.1)

๒๔๘ หมู่ที่ ๑ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๔๔-๖๐๐๐ ต่อ ๑๐๖๐ โทรสาร ๐-๒๔๔๔-๖๐๔๑

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

12 ต.ค. 2561

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง จุดประสงค์ของแบบสอบถามนี้ เพื่อศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แบบสอบถามความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การตอบแบบสอบถามไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม หน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแต่ประการใด

แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดเกี่ยวกับความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะนำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเพื่อการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

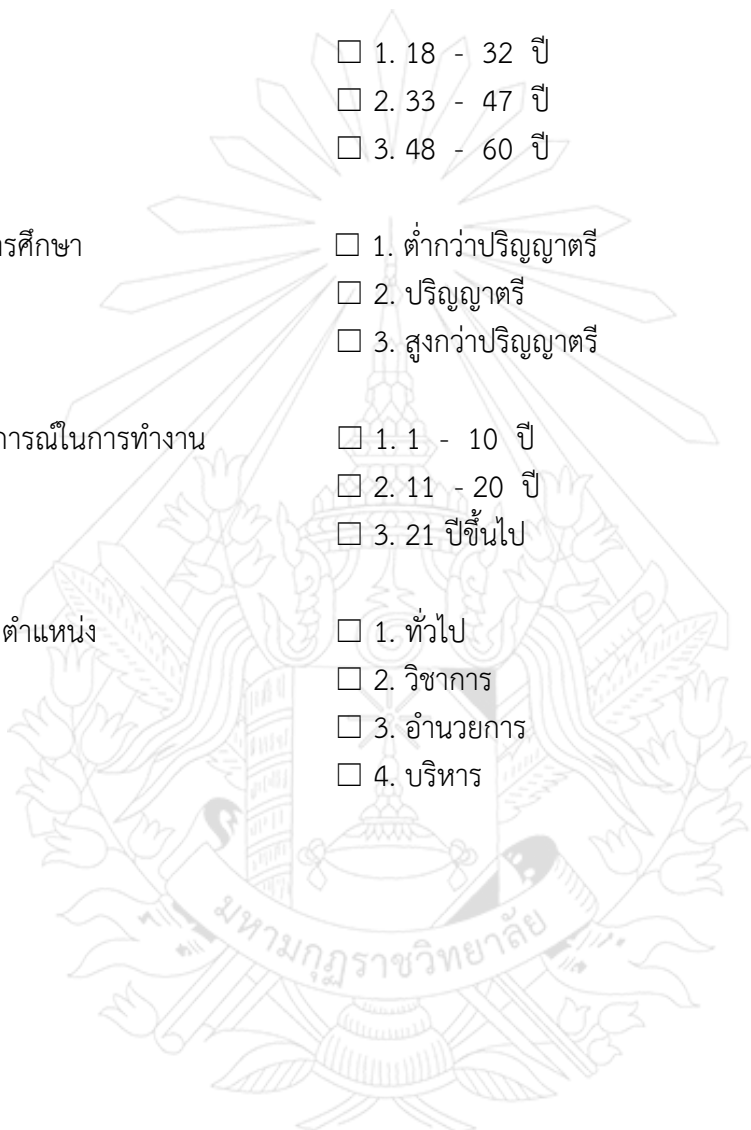
นายธีรวิทย์ มานิตกุล
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ 1. ชาย
 2. หญิง
2. อายุ 1. 18 - 32 ปี
 2. 33 - 47 ปี
 3. 48 - 60 ปี
3. ระดับการศึกษา 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 2. ปริญญาตรี
 3. สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการทำงาน 1. 1 - 10 ปี
 2. 11 - 20 ปี
 3. 21 ปีขึ้นไป
5. ประเภทตำแหน่ง 1. ทั่วไป
 2. วิชาการ
 3. อำนวยการ
 4. บริหาร

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงกับการปฏิบัติของท่านให้ครบ สมบูรณ์ทุกข้อ

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	กลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านบุคคลยอมเสมอกันในทางกฎหมาย						
1. สภาพร่างกายมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน						
2. อายุมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน						
3. การศึกษามีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน						
4. ความเข้าใจการเมืองมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน						
5. เพศมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน						
ด้านบุคคลยอมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น						
6. หน่วยงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ						
7. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ทำการพิจารณาพิจารณาดำเนินการต่างๆ						
8. ให้มีการลงมติในการดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน						
9. ให้แสดงความคิดเห็นในการพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน						
10. ให้การยอมรับในการแสดงความคิดเห็นจากเสียงส่วนใหญ่						
ด้านสิทธิของผู้บริโภคยอมได้รับความคุ้มครอง						
11. หน่วยงานมีการจัดสวัสดิการให้กับบุคลากร						
12. การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรเป็นไป						

อย่างพอเพียงเหมาะสม						
13. ท่านได้รับสิทธิในการใช้สวัสดิการต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาค						
14. การจัดสวัสดิการไม่มีการกีดกันและจำกัดสิทธิ						
15. มีการชี้แจงสิทธิเพื่อเข้ารับสวัสดิการต่าง ๆ ของหน่วยงาน						
ด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ						
16. หน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสาธารณสุข						
17. มีการจัดให้บริการด้านสาธารณสุขให้กับบุคลากรในหน่วยงาน						
18. บริการสาธารณสุขสามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากหน่วยงานได้						
19. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข						
20. ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับบริการด้านสาธารณสุข						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของบุคลากรสำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1. ความเข้าใจเรื่องบุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมาย

ปัญหา

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหาและการสร้างความเข้าใจ

.....

.....

.....

2. ความเข้าใจเรื่องบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ปัญหา

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหาและการสร้างความเข้าใจ

.....

.....

.....

3. ความเข้าใจเรื่องสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

ปัญหา

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ปัญหาและการสร้างความเข้าใจ

.....

.....

.....

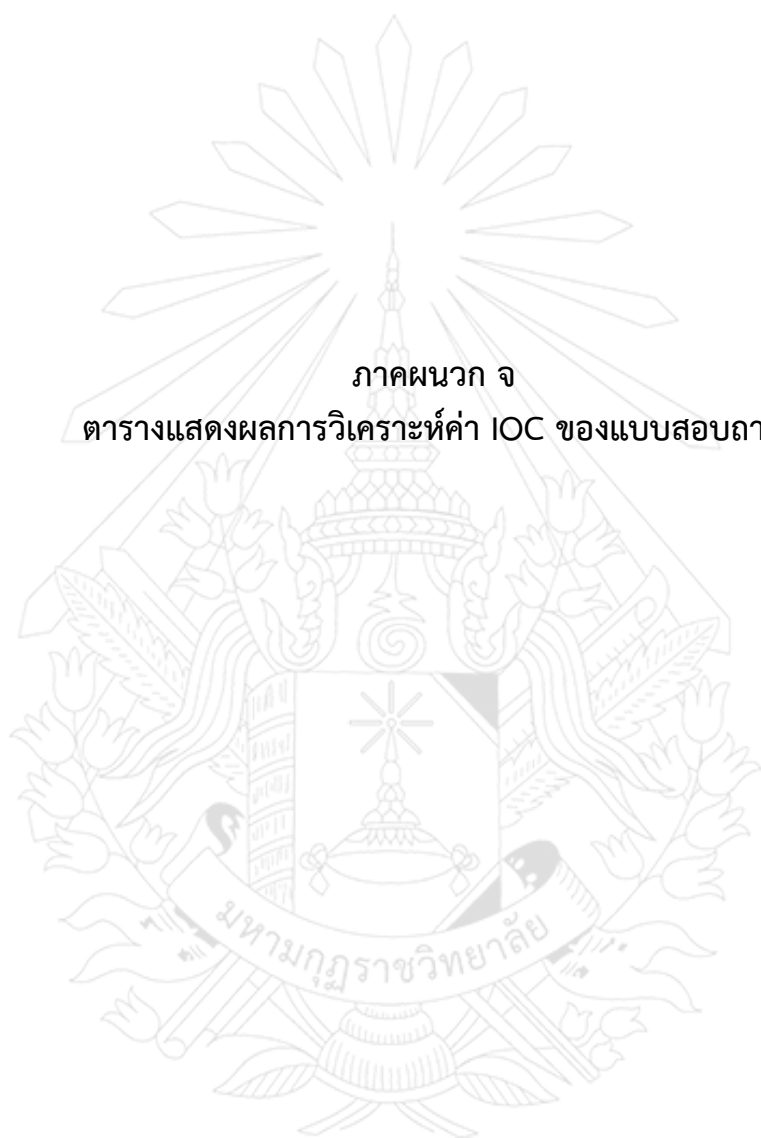
4. ความเข้าใจเรื่องด้านบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ
ปัญหา

.....
.....
.....

แนวทางการแก้ปัญหาและการสร้างความเข้าใจ

.....
.....
.....

ภาคผนวก จ
ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของแบบสอบถาม

แบบตรวจสอบความสอดคล้อง
คุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC : Index of item objective congruence)

เรื่อง ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
 ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น

ระดับความสอดคล้อง

+ 1	หมายถึง	แน่ใจว่าสอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
- 1	หมายถึง	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

นายธีรวิทย์ มานิตกุล
 นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการปกครอง
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

จากการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC : Index of Congruency)

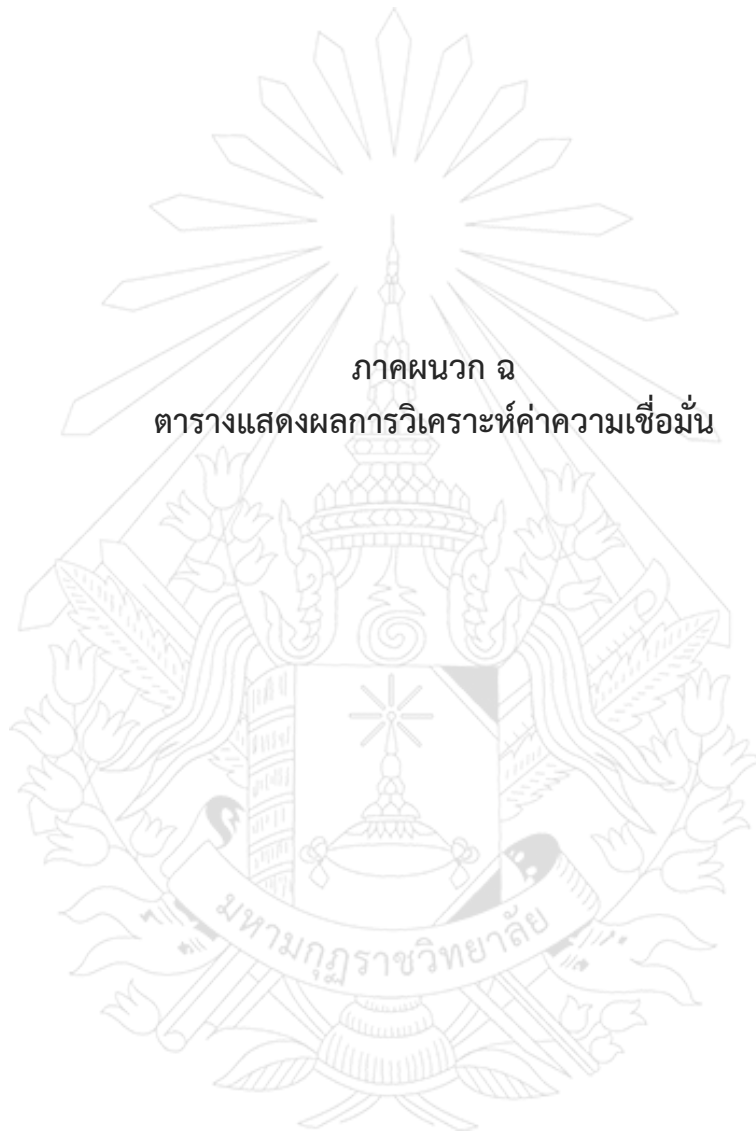
จากผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน 3 ท่าน

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					หมายเหตุ
	ท่าน ที่1	ท่าน ที่2	ท่าน ที่3	IOC	การแปล ผล	
ด้านความสอดคล้องในทางกฎหมาย						
1. สภาพร่างกายมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
2. อายุมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
3. การศึกษามีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
4. ความเข้าใจการเมืองมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
5. เพศมีผลต่อความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น						
6. หน่วยงานเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
7. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ทำการปรึกษาพิจารณาดำเนินการต่างๆ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
8. ให้มีการลงมติในการดำเนินการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
9. ให้แสดงความคิดเห็นในการพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
10. ให้การยอมรับในการแสดงความคิดเห็นจากเสียงส่วนใหญ่	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม					หมายเหตุ
	ท่าน ที่1	ท่าน ที่2	ท่าน ที่3	IOC	การแปล ผล	
ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง						
11.หน่วยงานมีการจัดสวัสดิการให้กับบุคลากร	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
12. การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรเป็นไปอย่างพอเพียงเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
13. ท่านได้รับสิทธิในการใช้สวัสดิการต่าง ๆ ด้วยความเสมอภาค	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
14. การจัดสวัสดิการไม่มีการกีดกันและจำกัดสิทธิ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
15. มีการชี้แจงสิทธิเพื่อเข้ารับสวัสดิการต่าง ๆ ของหน่วยงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ						
16. หน่วยงานมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสาธารณสุข	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
17. มีการจัดให้บริการด้านสาธารณสุขให้กับบุคลากรในหน่วยงาน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
18. บริการสาธารณสุขสามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากหน่วยงานได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
19. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	
20. ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับบริการด้านสาธารณสุข	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง	

ภาคผนวก ฉ
ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปของแบบสอบถามสำหรับการวิจัย
เรื่อง ความเข้าใจต่อสิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1. ด้านความเสมอภาคในกฎหมาย				
A1	80.73	72.61	0.65	0.913
A2	80.53	79.77	0.31	0.919
A3	80.56	74.80	0.65	0.913
A4	80.73	72.27	0.75	0.910
A5	81.00	69.79	0.75	0.910
2. ด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น				
B6	80.56	76.18	0.48	0.916
B7	80.80	74.16	0.59	0.914
B8	80.70	78.49	0.39	0.918
B9	80.70	76.28	0.38	0.920
B10	80.83	75.10	0.53	0.915
3. ด้านสิทธิในการได้รับความคุ้มครอง				
C11	80.76	72.53	0.66	0.912
C12	80.80	73.26	0.56	0.915
C13	80.43	76.11	0.73	0.912
C14	80.70	75.32	0.58	0.914
C15	80.90	80.09	0.26	0.920
4. ด้านสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ				
D16	80.90	74.64	0.64	0.913
D17	80.76	74.87	0.65	0.913
D18	80.53	76.46	0.61	0.914
D19	80.70	75.45	0.57	0.914
D20	80.70	73.80	0.72	0.911

Reliability Coefficients : N of Case = 30.00

: N of Items = 20.00

: Alpha = 0.918

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : นายธีรวิทย์ มานิตกุล
- วันเดือนปีเกิด : 21 มีนาคม 2521
- ภูมิลำเนา : ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สถานที่ที่อยู่ปัจจุบัน : 409 หมู่ที่ 1 ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- การศึกษา
- พ.ศ. 2562 : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พ.ศ. 2545 : วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกล
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี
- หน้าที่การทำงาน
- พ.ศ. 2562 : นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

